

Dječji vrtić Sunčana
Dječji trg 2, Zagreb, 10.000
Telefon: 01 3867 420
Mail: vrtic.suncana@zagreb.hr

KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA

SUNČANA

PEDAGOŠKA GODINA 2019./2020.

Zagreb, rujan 2019.

Na temelju članka 42. Statuta dječjeg vrtića Sunčana iz Zagreba, Upravno vijeće dječjeg vrtića Sunčana na 12. sjednici održanoj 30.09. 2019. godine, donosi

**KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA SUNČANA
ZA PEDAGOŠKU GODINU 2019./2020.**

KLASA: 601-01/18-01/32

URBROJ: 15-18-1

Zagreb, 30. rujna 2019.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA:

Odak Markić Klaudija

RAVNATELJ:

Jasminka Doležal

SADRŽAJ

1.UVOD	
1.1. Polazišta Kurikuluma DV „Sunčana“.....	
1.2. Načela.....	
1.3. Vrijednosti.....	
2. KURIKULUM DV „SUNČANA“	
2.1. O nama.....	
2.2. Vizija vrtića.....	
2.3. Misija vrtića.....	
3. PROGRAMI	
3.1. REDOVITI CJELODNEVNI PROGRAM.....	
3.1.1. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD U ODNOSU NA DJECU S TEŠKOĆAMA	
3.1.2. ODGOJ I OBRAZOVANJE ZA ODRŽIVI RAZVOJ - STATUS EKO -	
ŠKOLE/VRTIĆA	
3.1.3. PROGRAM PREDŠKOLE	
3.2. POSEBNI PROGRAMI INTEGRERANI U REDOVITI PROGRAM	
3.2.1. PROGRAMI RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA.....	
3.2.1.1. POSEBNI CJELODNEVNI PROGRAM RANOG UČENJA ENGLESKOG	
JEZIKA.....	
3.2.1.2. POSEBNI KRAĆI PROGRAM RANOG UČENJA ENGLESKOG	
JEZIKA.....	
3.3. PREVENTIVNO SIGURNOSNI I ZAŠTITNI PROGRAMI.....	
3.3.1. PROGRAM POVEĆANJA MJERA SIGURNOSTI DJECE PREDŠKOLSKE	
DOBI.....	
3.3.2. ZDRAVSTVENO-REKREATIVNI PROGRAMI.....	
3.3.3. CAP PROGRAM PREVENCIJE ZLOSTAVLJANJA DJECE.....	
3.3.4. PROGRAM „DJECA U PRIRODI“ – GRAD MLADIH – GRANEŠINA.....	
3.4. POSEBNI KRAĆI PROGRAMI IZVAN REDOVNOG	
PROGRAMA.....	
3.4.1. PROGRAMI U ORGANIZACIJI VANJSKIH SURADNIKA.....	

.....

4. PROJEKTNI RAD DJECE, ODGOJITELJA I RODITELJA

5. PROFESIONALNI RAZVOJ STRUČNIH DJELATNIKA

6. OSIGURANJE KVALITETE REALIZACIJE

KURIKULUMA.....

7. DOKUMENTIRANJE, VREDNOVANJE

SAMOVREDNOVANJE POSTIGNUĆA.....

1. UVOD

Sam kurikulum, kao i razvijanje i unapređivanje odgojno-obrazovne prakse, je kontinuirani, nikad u potpunosti dovršen proces. Kurikulum se shvaća kao teorijska koncepcija koja se u praksi određenog vrtića zajednički gradi, provjerava, kontinuirano dopunjuje, mijenja i razvija (prema Miljak, A.2007; iz Slunjski, E. 2011). To je proces koji obuhvaća kontinuiranu suradnju, učenje i istraživanje svih dionika odgojno-obrazovnog procesa te zbog toga mora biti dinamičan i otvoren. Kurikulum DV Sunčana stvaran je i razvijan na temelju dostupnih znanstvenih i teorijskih spoznaja, važećih zakonskih okvira te na temelju dosadašnje osmogodišnje odgojno-obrazovne prakse našeg vrtića koju smo unapređivali i razvijali. U prvim godinama rada preispitivali smo više materijalni kontekst, a kasnije sve više i socijalni kontekst. Povezujući teorijska polazišta i dostupne znanstvene spoznaje u području predškolskog odgoja i obrazovanja s našim iskustvima u praksi, u izgradnji kurikulumu vrtića slijedimo holistički pristup koji naglašava važnost integrirane prirode učenja svakog djeteta, kao i uvažavanje i poštivanje njegovih individualnih razvojnih potreba i interesa

1.1. Polazišta Kurikuluma DV „Sunčana“

- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991). Glasnik Ministarstva prosvjete i športa 7/8,
- Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN 10/97, 107/07 i 94/13)
- Konvencija o pravima djeteta (2001),
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obavezno i predškolsko obrazovanje (2011). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske,
- Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012). Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja,
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014). Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta.

Polazištima se nadovezujemo na načela i vrijednosti navedenima u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje koji naglašava da kurikulum, kao i suvremena odgojno-obrazovna praksa općenito, polazi od djeteta kao aktivnog i ravnopravnog sudionika

u odgojno-obrazovnom procesu te poštuje cjelovitost njegova razvoja.

1.2. Načela

Načela koja slijedimo u odgojno-obrazovnom procesu su sljedeća:

- **fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa** koja podrazumijeva mogućnost prilagođavanja individualnim potrebama i interesima djece te poštivanje njihovih prava na zadovoljavanje specifičnih potreba, osobnih ritmova i individualno različitih strategija učenja;
- **partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom** koje uključuje aktivno sudjelovanje roditelja u procesu, jačanje roditeljskih kompetencija te razvijanje suradničkih odnosa s različitim subjektima u široj društvenoj zajednici;
- **osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju** koje podupiremo otvorenom i profesionalnom suradnjom vrtića sa školama i drugim vrtićima našeg područja;
- **otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost za unapređivanje prakse** koja se ogleda u kontinuiranom istraživanju i preispitivanju vlastite prakse (refleksije i/ili samorefleksije, provedbom akcijskih istraživanja) te stalnim stručnim usavršavanjem i razvijanjem profesionalnih kompetencija svih radnika.

1.3. Vrijednosti

Kurikulum DV „Sunčana“ je humanistički i razvojno usmjeren i slijedi temeljne vrijednosti Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje:

- znanje
- humanizam i toleranciju
- identitet
- odgovornost
- autonomiju i
- kreativnost.

2. KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA „SUNČANA“

2.1. O nama

Dječji vrtić „Sunčana“ započeo je s radom u rujnu 2007. godine. Smješten je u zagrebačkom naselju Špansko. DV „Sunčana“ je odgovor i potpora lokalnoj zajednici na povećanu potrebu organizirane skrbi, odgoja i obrazovanja za djecu rane i predškolske dobi iz obitelji koje su

odabrale kvart Špansko za svoj dom. Vrtić je samostalna predškolska ustanova koja u svom sastavu ima: novoizgrađeni - centralni objekt i četiri postojeća područna objekta, koja su mu pripojena od DV „Špansko“ i DV “Malešnica“ (stambeni prostori, koji su adaptacijom prenamijenjeni za ostvarivanje programa s djecom predškolske dobi). Izgradnjom novog objekta, smještajni kapaciteti su u ovoj gradskoj četvrti povećani za 12 odgojno obrazovnih skupina, odnosno 250-300 djece. O kvaliteti zadovoljavanja potreba svakog djeteta brinu: 50 odgojitelja (dva u svakoj odgojno obrazovnoj skupini), 5 odgojitelja (dodatni odgojitelji sa svrhom ostvarivanja kvalitetnijeg načina podrške individualiziranom pristupu, koji omogućuje zadovoljavanje potreba djeteta s teškoćom i druge djece u skupini, a samim tim kvalitetnije provođenje odgojno-obrazovnog rada), ravnatelj, dva pedagoga, psiholog, defektolog, zdravstveni voditelj i ostali radnici. Redovitim programom odgoja i obrazovanja obuhvaćeno je 574-ero djece, raspoređenih u 25 odgojno - obrazovnih skupina.

1.1 BROJ ODGOJNIH SKUPINA I BROJ UPISANE DJECE

LOKACIJA	BROJ SKUPINA		BROJ DJECE		UKUPNO
	JASLICE	VRTIĆ	JASLICE	VRTIĆ	
DJEČJI TRG 2	6	6	131	132	263
TRG IVANA KUKULJEVIĆA 3	0	5	0	119	119
TRG IVANA KUKULJEVIĆA 4	0	4	0	94	94
TRG IVANA KUKULJEVIĆA 6	0	2	0	50	50
TRG IVANA KUKULJEVIĆA 13	0	2	0	48	48
SVEUKUPNO	6	19	131	443	574

MREŽA VRTIČKIH OBJEKATA

CENTRALNI OBJEKT: SUNČANI TRG
DJEČJI TRG 2

PODRUČNI OBJEKT: SUNČANA KUĆICA
TRG IVANA KUKULJEVIĆA BR. 3

PODRUČNI OBJEKT: SUNČANA PRIČA
TRG IVANA KUKULJEVIĆA BR. 4

PODRUČNI OBJEKT: SUNČANA ZRAKA
TRG IVANA KUKULJEVIĆA BR. 6

PODRUČNI OBJEKT: SUNČANA DUGA
TRG IVANA KUKULJEVIĆA BR. 13

2.2. Vizija

Vrtić kao dječja kuća u kojoj su djeca protagonisti i (su)autori svojih aktivnosti i vlastitog procesa učenja, a odrasli stvaraju uvjete (materijalne, socijalne, organizacijske), te podržavaju autentične aktivnosti djece i prirodni proces njihova učenja.

Cilj:

Cilj nam je graditi zajedničku viziju. Za ostvarenje cilja i vizije nužna je zajednička odgovornost svih nas, zajedničko promišljanje, povezano djelovanje, zapravo stvaranje vrtića u zajednicu koja uči.

Kako smo počeli razvijati našu viziju

Pošli smo od činjenice da svaka odgojno-obrazovna ustanova predstavlja jedinstveno tkanje različitih uvjeta, koji značajno određuju odgojno obrazovnu praksu kao i razvoj kurikuluma u njoj.

Dječji vrtić „Sunčana“, kao i svaki drugi vrtić, ima svoje specifične prostorne i kadrovske uvjete, autentični sastav djece i roditelja, koji sačinjavaju jedinstveno ozračje ustanove, jednom riječju specifičnu kulturu. Na tim temeljima, na osnovi istraživanja svoje odgojne prakse, postupno, sustavno i kontinuirano podižemo kvalitetu odgojne prakse, mijenjajući kulturu vrtića i izgrađujući svoj kurikulum. Put razvoja kvalitete odgojno obrazovne prakse vrtića dugotrajan je i zahtjevan proces, kao potka prožet različitim izazovima.

Razvoj naše vizije usko je vezan uz početno promišljanje stručnjaka iz različitih područja prakse, (odgojitelji, stručni tim, ravnatelj, vanjski stručnjaci), a ista se temeljila na potrebi opserviranja, osvještavanja i mijenjanja.

Odgojno obrazovna praksa koja se razvija temeljem zajedničkog promišljanja i sukonstruiranja, na refleksijama i samorefleksijama, u otvorenom i kritičkom diskursu pokazala je, da je naš vrtić:

- a) složeni sustav čiji su dijelovi međusobno povezani i uvjetovani stalnim interakcijama
- b) živi organizam – koji raste i kao cjelina se razvija kroz rast i razvoj svakog pojedinog dijela
- c) zajednica koja se opredijelila za:
  - razvoj usklađen sa razvojem djeteta, prirode i društva, kao trajni cilj i kriterij kvalitete

- razvijanje i unapređivanje kvalitete odgojno obrazovne prakse, s ciljem da se na tom putu svaki sudionik osposobi za samostalno i zajedničko istraživanje, mijenjanje i zajedničko građenje – sukonstruiranje kurikuluma vrtića, čineći pri tom određene napore kroz akcijska istraživanja, samoprocjene osobnog djelovanja, planiranja daljnjih promjena, timski rad i kontinuirano stručno usavršavanje.

VRTIĆ KAO DJEČJA KUĆA

Slika 1. Grafički prikaz konteksta vrtića kao zajednice koja uči a čine je: fizičko okruženje, organizacija procesa, socijalno okruženje, programska ponuda.

U središtu je dijete kao:

- cjelovito biće, čiji se razvoj, odgoj i učenje događa objedinjeno
- aktivno, znatiželjno, kreativno biće koje ima potrebu kontinuirane interakcije i komunikacije sa svojom okolinom, u kojoj na direktan način stječe raznovrsna iskustva, uči, razvija se i odgaja (iz čega proizlazi potreba organiziranja stimulatavnog materijalnog i socijalnog okruženja)
- prvenstveno socijalno biće i to već od rođenja koje ima potrebu za prisnošću, i komunikacijom zajednice ljudi i djece u njegovom okruženju – biće koje ima svoje mišljenje i svoju kulturu
- ima potrebu uspostavljanja ravnopravne i uvažavajuće komunikacije sa svim sudionicima odgojno - obrazovnog procesa.

Fizičko okruženje:

- cjelokupni prostor je u trajnom procesu preispitivanja i oblikovanja na načelima: „otvorenih vrata“ vrtića, sigurnosti, dostupnosti, poticajnosti.

Pri oblikovanju prostora u kojem dijete aktivno sudjeluje, stvaramo uvjete u kojima su prostor i materijalni uvjeti maksimalno u funkciji djeteta i gdje ono ima pravo i mogućnost:

- slobodnog korištenja
- samostalnog odabira načina i uvjeta pod kojima će se igrati (odlučivanje i odabir materijala koji su mu potrebni za igru, mjesta aktivnosti, partnera...)
- na bogatstvo, dostupnost, preglednost raznovrsnih materijala, didaktičkih igračaka, omogućujući mu da ide “korak dalje“.

Dobra strukturiranost, logična povezanost kutića i ponude materijala u centrima, snažno određuje kvalitetu življenja i učenja, te pridonose pozitivnom ozračju u skupini.

Organizacija procesa se temelji na načelu fleksibilnosti što znači:

- individualiziran proces zadovoljenja djetetovih primarnih potreba (njega, prehrana, spavanje)
- dijete određuje „timeing“ svoje aktivnosti (gdje, kada, čime i kako dugo će zadovoljiti svoje potrebe) i načina dnevnog odmaranja
- preustroj radnog vremena vrtića sukladno iskazanim potrebama roditelja
- organizacija kliznog radnog vremena usklađena s ritmom djeteta. Pri tom prvenstveno mislimo na organizaciju rada odgojitelja u skladu s ritmom potrebe djeteta - klizno radno vrijeme, ali i na promjene kroz osobni aktivni angažman i promišljanje svih zaposlenika, kako bi stvorili uvjete za podizanje kvalitete same ustanove u kojoj se sve usklađuje s ritmom djeteta.
- socijalno okruženje - socijalni odnosi, posebice suradnja među svim sudionicima odgojno - obrazovnog procesa čine uporište za sve aspekte razvoja dječjeg vrtića „Sunčana“.

Važno mjesto zauzimaju roditelji koji su ravnopravni partneri odgojnog procesa, pri čemu kvaliteta partnerstva raste zadovoljstvom djeteta življenjem i učenjem u vrtiću, sudjelovanjem u nekim oblicima rada u vrtiću, u kojima se nastoji poboljšati shvaćanje i razumijevanje

djeteta. Kontinuirano stručno usavršavanje stručnih djelatnika u vrtiću i izvan njega usmjereno je na razvoj inicijativnosti i novih istraživačkih i refleksivnih umijeća (analiziranje, praktično isprobavanje i mijenjanje osobne i vrtićke prakse kao refleksivni praktičar, u timskom radu na planiranju, u radu na projektima). Omogućuju se dodatne edukacije izvan vrtića, a kao doprinos osobnom stručnom razvoju i razvoju djelatnosti, napredovanje u struci. Programska ponuda - ponudom posebnih i kraćih programa u organizaciji stručnih djelatnika vrtića, ali i u organizaciji vanjskih suradnika, stvaramo bolje uvjete za ponudu programa koji odgovaraju potrebama djece i roditelja za kvalitetniji boravak djece u redovnom, ali i izvan redovnog programa rada vrtića. U ovoj pedagoškoj godini educirani odgojitelji ostvaruju nove znanstvene spoznaje o rastu i razvoju djeteta rane i predškolske dobi, i dinamične zahtjeve društva vezanih uz potrebne kompetencije u uvjetima suvremenog života, podliježu trajnom stanju promjene. To znači da temeljem osobne aktivne uključenosti svih sudionika procesa (dijete, odrasli, uža lokalna zajednica i širi društveni kontekst) težimo postati ravnopravni partneri u neprestanom učenju i stvaranju novih znanja.

2.3. Misija vrtića

Sudjelovati i stručno promišljeno pridonositi zdravom odrastanju djece rane i predškolske dobi.

Cilj:

Cilj nam je holističkim pristupom razvoju djeteta rane i predškolske dobi, stručno poduprijeti razvoj svih njegovih potencijala: intelektualnih, socijalnih, emocionalnih i tjelesnih. Organizirati odgojno-obrazovni rad koji će korespondirati s razvojno - humanističkom paradigmom i u kojoj će djeci biti omogućeno potpuno prihvaćanje, kvalitetno zadovoljenje realnih potreba ugodno okruženje i življenje općenito.

Ustroj:

Ustrojstvo rada DV „Sunčana“ prilagoditi potrebama djece i roditelja spremno za promjene kako bi život u vrtiću bio kvalitetna nadopuna životu obitelji: obogaćivanje bazičnog programa posebnim i kraćim programima u organizaciji vrtića, kraćih programa u organizaciji vanjskih suradnika, osiguravanje kadrovskih uvjeta s ciljem postizanja više razine kvalitete života djeteta u vrtiću i ostvarenja njegovih prava, pozitivna socio-emocionalna klima u vrtiću, te zadovoljstvo roditelja i lokalne zajednice.

Prostorno materijalni uvjeti:

Strukturiranjem cjelokupne materijalne sredine u zatvorenom i otvorenom prostoru DV Sunčana“, stručnim i timskim planiranjem i na dalje, organizirati okruženje, koje će poticati i podržavati cjelovitost, razvoj svakog pojedinog djeteta, i odgovarati njegovom načinu učenja, ranijim iskustvima, njegovom znanju.

Zdravlje, odgoj i obrazovanje djece:

- dosljedno primjenjivanje suvremenog pristupa zaštiti zdravlja kroz uspostavu higijensko-sanitarnih uvjeta i provedbom preventivnih mjera i postupaka koje utječu na zdravlje
- provedba Programa karijesa kod djece predškolske i školske dobi u Gradu Zagrebu
- provođenje Nacionalnog preventivnog programa ranog otkrivanja slabovidnosti kod četverogodišnjaka
- projekt nabave papuča za djecu vrtićke dobi u dječjim vrtićima Grada Zagreba
- ustrajno i dosljedno primjenjivanje i usvajanje navika zdravog načina življenja
- trajno preispitivanje/revidiranje i sustavno provođenje aktualnog Programa podizanja kvalitete sigurnosnih uvjeta u DV Sunčana
- poticanje primjene raznovrsnih pedagoških koncepcija i pristupa
- provedba posebnih i specijaliziranih programa
- poticanje primjene demokratskih i suvremenih komunikacijskih principa i ponašanja u svim interakcijama u vrtiću.

Stručno usavršavanje djelatnika:

- uspostavljanje potpore za cjelovit profesionalni razvoj, prepoznavanje i mijenjanje/poboljšanje kvalitete osobne i vrtićke prakse te napredovanje vrtićkih stručnjaka:
  - a) na razini vrtića
  - b) uz vanjsku profesionalnu potporu /pomoć
- osiguravanje kvalitetne logistike djelatnicima motiviranim za doedukacije i stručne specijalizacije.

Suradnja s roditeljima i lokalnom zajednicom:

- kontinuirano harmoniziranje obiteljskih i vrtićkih odgojnih utjecaja na dijete
- pravovremeno i kvalitetno razmjenjivanje informacija značajnih za dijete, obitelj, vrtić

- intenzivirati timski rad na izradi pisanih stručno promidžbenih materijala (letci za roditelje, stručni članci, web stranica)
- sustavno i planski provoditi stalne i povremene aktivnosti sa svrhom:
  - a) promoviranja određenih postignuća, segmenta rada, ili vrtića kao cjeline
  - b) partnerskog uključivanja članova obitelji i lokalne zajednice u obogaćivanje programa i rješavanje problemskih situacija.

3. PROGRAMI

Vrtićkim kurikulumom utvrđen je okvirni plan i program rada kroz redoviti cjelodnevni (10-satni) program i posebne programe. U kurikulumu DV „Sunčana“ bitni zadaci odgojno- obrazovnog rada proizlaze iz evaluacije prethodne pedagoške godine i pozitivne odgojne prakse. Programi i realizacija rada temelje se na razvojno - primjerenom kurikulumu usmjerenom na dijete i humanističkoj koncepciji razvoja predškolskog odgoja. Različiti segmenti odgojno-obrazovnoga procesa (zaštita, njega, odgoj i obrazovanje) integrirani su u cjelinu, tj. utkani u sve segmente zajedničkog življenja djeteta s drugom djecom i odraslima u vrtiću. Važan cilj kurikuluma je cjelovit razvoj, odgoj i učenje djece te razvoj njihovih kompetencija:

1. komunikacija na materinjem jeziku
2. komunikacija na stranim jezicima
3. matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju
4. digitalna kompetencija
5. učiti kako učiti
6. socijalna i građanska kompetencija
7. inicijativnost i poduzetnost
8. kulturna svijest i izražavanje.

3.1. REDOVITI CJELODNEVNI PROGRAM

Cilj:

Cilj redovitog programa odnosi se na stvaranje uvjeta i unapređivanje cjelokupnog rasta i razvoja djeteta, s ciljem razvoja svih njegovih potreba, kompetencija, samostalnosti i prava, uz kvalitetno operativno integriranje i uvažavanje njegovih razvojnih mogućnosti, potencijala i sposobnosti.

Namjena programa:

Cjeloviti razvojni programi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u našem vrtiću provode se za djecu od 1 godine života do polaska u školu. Skupine dijelimo prema kronološkoj dobi djeteta u jaslične odgojne skupine od 1 do 3 godine života i vrtićne odgojne skupine od 3 do 7 godine. Redoviti program obuhvaća program njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece predškolske dobi. U vrtiću se ostvaruje redoviti desetsatni odgojno-obrazovni program za svako dijete, a prema ugovorenim obvezama dijete duže od tog vremena ne bi smjelo boraviti u vrtiću. Radno vrijeme u pravilu traje od 7.00 do 17.00 sati, a zbog prilagodbe potrebama roditelja organiziranjem programa od 5.30 do 18.00 sati. Rad subotom organiziran je prema međusobnom dogovoru i rasporedu DV „Sunčana“, DV „Špansko“, DV „Malešnica“ i DV „Prečko“, a prema prijavi roditelja za tom potrebom (najmanje petero prijavljene djece).

Nositelji programa:

-odgojno obrazovni radnici.

Zadace na razini vrtića:

- provedba i ostvarivanje optimalnih uvjeta izmjene dnevnih aktivnosti zadovoljavanja primarnih potreba u skladu s prepoznatim dnevnim ritmom i mogućnostima djeteta
- stjecanje pozitivnih zdravstvenih navika kod djece koje doprinose očuvanju zdravlja i utječu na cjelovit razvoj i jačanje otpornosti organizma
- ostvarivanje optimalnih uvjeta za pripremu i dolazak djece u jaslice i vrtić, stvaranjem sigurnog okruženja za dijete, te ublažavanjem separacijskih teškoća i negativnih posljedica

za psihofizički razvoj djeteta

- omogućiti i razvijati uvjete za kvalitetno uključivanje djeteta s teškoćom i posebnom potrebom, razvijati kvalitetni sustav potpore razvoju djeteta u uvjetima integracije
- nastaviti proces unapređivanja kvalitete praćenja i procjenjivanja razvoja djece sa svrhom oblikovanja što objektivnije slike o djetetu, kao ishodišta za planiranje konkretnih razvojnih zadataka i kvalitetnih odgojno-obrazovnih utjecaja u vrtićkom okruženju
- nastaviti rad na postizavanju cilja definiranog kao stvaranje kvalitetnijih uvjeta i prilika za neometan individualiziran razvoj svakog djeteta, sa naglaskom na prepoznavanju i očuvanju osjetilnog integriteta djeteta.

Način ostvarivanja programa:

Redoviti program provodimo na 5 lokacija: Dječjem trgu 2 - u centralnom objektu, te na područnim objektima Trga Ivana Kukuljevića 3, 4, 6 i 13 (Sunčana kućica, Sunčana priča, Sunčana zraka, Sunčana duga). Dislociranost objekata i različitost arhitektonskih izvedbi objekata uvjetuje i fleksibilnost u načinu, planiranju i programiranju, te organizaciji odgojno-obrazovnog rada, kojeg prakticiramo prema koncepciji „otvorenih vrata“ vrtića kao organizacije koja uči. To najviše dolazi do izražaja u područnim objektima na lokaciji Trga Ivana Kukuljevića gdje po dvije odgojne skupine zajedno koriste zajednički prostor jedne sobe dnevnog boravka (TIK/3 i 4) ili više zajedničkih prostorija (TIK/6 i 13). Zahvaljujući adaptaciji objekata, stvoren je intiman i otvoren prostor sličan obiteljskom okruženju koji omogućuje oživotvorenje ove suvremene predškolske koncepcije. Odgojno-obrazovni rad temeljimo na Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju i pod zakonskim aktima, Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece, te Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, a prilagođen je razvojnim i ostalim potrebama djece, te potrebama obitelji djece i sredine u kojoj vrtić djeluje. Stručni rad s djecom baziran je i planiran na dobrom poznavanju zakonitosti rasta i razvoja svakog pojedinog djeteta, i uvažavanju svih njegovih postojećih osobnih i kulturoloških raznolikosti (individualizirani pristup i programi...). Program se provodi kroz paralelno odvijanje brojnih aktivnosti, poticanja suradnje, timskog rada, kvalitetne interakcije i uspostavljanje partnerskih odnosa između svih sudionika procesa, na svim razinama. U radu s djecom primjenjujemo suvremene procese učenja zasnovanih na najnovijim spoznajama, primjeni integriranog i razvojnog kurikuluma u cilju djetetovog cjelovitog razvoja: tjelesnog i psihomotornog, socio-emocionalnog, spoznajnog, govora i komunikacije, te izražavanja i stvaranja. Posebnu pažnju

i važnost posvećujemo na oblikovanje stimulativnog prostorno-materijalnog i socijalnog okruženja u mnogobrojnim i različitim centrima aktivnosti, koji djecu potiču na igru, istraživanje, stjecanje novih znanja i vještina, te suradničko učenje i projektni rad u suradnji s odraslima. U funkciji poticanja razvoja motoričkih sposobnosti i navika zdravog načina života uz osiguranje različitih materijala i sredstava, svakodnevno provodimo igre i aktivnosti na vanjskim i u unutarnjim prostorima vrtića. U zajedničkom cilju optimalnog razvoja djeteta, razvijamo, uključujemo i podržavamo obitelj/roditelje kao partnere u odgoju i obrazovanju njihove djece.

Projekt: „Primjena standarda za prehranu djece sa sezonskim i dnevnim jelovnicima“

Pravilna, kvalitetna, raznovrsna, kontrolirana, u skladu sa suvremenim znanstvenim spoznajama, prehrana koja preventivno djeluje na zdravlje djeteta. Potiče optimalan razvoj djeteta i pridonosi stjecanju pozitivnih prehrambenih navika od predškolske dobi koje utječu na zdravlje u kasnijem životu.

Provedba i unapređenje prehrane namijenjeno je djeci jasličke i vrtićke dobi, kao i djeci s posebnim potrebama u prehrani. Prehrana djece provodi se i kontrolira sukladno zakonskim propisima i Programu zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjem vrtiću, osiguravajući potreban unos nutritivnih vrijednosti za djecu rane i predškolske dobi. Navedeni Projekt ostvaruje se u suradnji s Gradskim uredom za obrazovanje, Hrvatskom udrugom medicinskih sestara – Podružnica medicinskih sestara dječjih vrtića Grada Zagreba, Nastavnim zavodom za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar i Prehrambeno biotehnološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu.

Nositelji/koordinatori:

-odgojno obrazovni radnici, zdravstveni voditelj, ekonom, glavni kuhar i pomoćno osoblje.

Zadaće:

- senzibiliziranje djece za prihvaćanje jela i namirnica koje su u skladu s znanstvenim preporukama koje doprinose zdravlju
- promicati uravnoteženu prehranu i unapređivati kvalitetu prehrane s ciljem održavanja

- psiho-fizičkog zdravlja i sprečavanja bolesti nastalih kao posljedica neadekvatne prehrane
- poštovati i zadovoljiti individualne potrebe djece u prehrani (naročito djece jasličke dobi)
  - uvažavati i zadovoljiti potrebe djece u prehrani zbog zdravstvenih posebnosti i kod djece koja zbog kulturoloških razloga ne konzumiraju određene namirnice
  - konzumiranje obroka na načelu fleksibilnog pristupa vodeći računa o individualnoj različitosti kod djece pri količini i vrsti namirnica, te usvajanje životno praktičnih vještina za vrijeme obroka
  - usvajanje kulturno - higijenskih navika za vrijeme jela primjereno dobi a prema individualnim mogućnostima
  - usvajanje i stjecanje navika zdravog načina života organiziranjem i obilježavanjem rođendana u skupini uz konzumaciju namirnica koje su poželjne u prehrani
  - organiziranje i provedba prehrane prema HACCAP- načelima
  - senzibiliziranje odgojitelja i ostalih sudionika procesa u odnosu na planiranje prehrane, vremenskog razmaka između obroka i prihvaćanje preporuka struke vezanih za prehranu djece predškolske dobi.

Vrtić osigurava prehranu u skladu s standardiziranim jelovnicima koji se izmjenjuju dnevno i sezonski. Djeci jasličke dobi prilagođava se jelovnik izborom pojedinih namirnica ili načinom pripreme, osobito u vrijeme adaptacije. Također i vrijeme obroka se tijekom godine mijenja prateći i uvažavajući potrebe djece. Posebna pažnja poklanja se planiranju jelovnika za djecu s posebnim potrebama u prehrani za koju vrtić nabavlja namirnice. Roditelji su upoznati s dnevnim jelovnikom putem tjednih jelovnika na kutiću za roditelje kao i na web stranici vrtića. Roditelji djece koja zbog preosjetljivosti na određenu vrstu hrane imaju prilagođen jelovnik na više vrsta namirnica tjedno dobivaju jelovnik kako bi bili upoznati s namirnicama koje su prilagođene potrebama djeteta.

Svakodnevno djeci poslužujemo:

- uravnoteženu prehranu kroz 4 obroka
- za djecu mlađe jasličke dobi poslužujemo voćnu kašicu umjesto cjelovitog voća (vrijeme adaptacije)

- voće je posluženo u sobi dnevnog boravka od doručka ,tijekom cijelog dana
- za djecu u rano jutarnjem boravku osiguravamo napitak (čaj) i kekse
- za djecu u kasnopodnevnom boravku osiguravamo obrok identičan doručku istog dana
- kontinuirano potičemo djecu na usvajanje pravilnih prehrambenih navika
- potičemo djecu na dovoljno uzimanje vode koja je dostupna u vrčevima u sobi dnevnog boravka tijekom dana
- obroci se pripremaju na suvremeni način (konvektomatna pećnica, multipraktik)
- koristimo umjereno masnoće i sol.

Način vrednovanja:

Praćenje i uvažavanje potreba djece i provedba u skladu s uočenim. Upitnici za odgojitelje (godišnja valorizacija). Aktivnosti i zadaće vezane za provedbu prehrane. Jednom godišnje antropometrijsko mjerenje djece. Praćenje provedbe prehrane od roditelja. Četiri puta godišnje uzimaju se kontrolni uzorci mikrobiološke čistoće obroka i posuđa. Dva puta godišnje uzimaju se kontrolni uzorci cjelodnevnog obroka hrane radi utvrđivanja nutritivne i energetske vrijednosti.

Indikatori postignuća:

Prihvatanje obroka od strane djece. Usvajanje kulturno higijenskih navika i životno praktičnih radnji vezanih uz jelo. Samostalnost djece pri samoposluživanju obroka, upotreba adekvatnog pribora, higijeni zubi. Zadovoljstvo djece i roditelja.

Program prevencije karijesa djece predškolske dobi i školske dobi u Gradu Zagrebu

Cilj:

- educirati djecu o svakodnevnoj pravilnoj provedbi higijene usta i zubne šupljine
- upoznati djecu s stomatološkim pregledom i nastojati smanjiti strah od stomatologa
- razvijanje navika za zdravlje zubi i utjecaj na cjelovito zdravlje djeteta
- senzibilizirati i upoznati roditelje o oralnoj higijeni , pravilnoj prehrani i prevenciji karijesa.

Namjena programa:

Program je namijenjen za djecu predškolske dobi od 4. – 6. godine života.

Nositelji programa:

Specijalisti dječje i preventivne stomatologije poliklinike Zagreb, Perkovčeva 3, Snježana Kadić, dr. med. dent., specijalist dječje i preventivne stomatologije Vesna Erika Modrić dr. med. dent., specijalist dječje i preventivne stomatologije Jasenka Jeličić dr. med. dent., specijalist dječje i preventivne stomatologije, odgojitelji skupina dobi djece od 4. - 6. godine života, zdravstvena voditeljica Jasna Kontak .

Način ostvarivanja programa:

- uspostavom uvjeta za provedbu higijene zubi
- planiranje i aktivnosti u skupini vezani uz aktivnosti održavanja i četkanja zubi
- planiranje za dolazak stomatologa u skupinu
- provedba aktivnosti vezana za usvajanje znanja djece o zubima
- pregled od strane stomatologa
- individualni razgovor s roditeljima djece kojoj je utvrđen loš zubni- status
- predavanje stomatologa roditeljima o oralnoj higijeni , pravilnoj prehrani i prevenciji karijesa

Zadaće:

U odnosu na dijete:

-poticati usvajanje pozitivnih navika zdravlja vezanih uz higijenu, pravilnu prehranu i redoviti odlazak stomatologu.

U odnosu na odgojitelje :

-potpora djetetu za održavanje pravilne higijene zubi i usta

-provedba svih aktivnosti vezanih uz ostvarivanje uvjeta za aktivnosti pranja zubi i provedbu programa od strane vanjskog stručnjaka

-prosljeđivanje i senzibilizacija roditelja, a vezano uz provedbu aktivnosti pranja zubi u vrtiću, te za važnost redovitog odlasku stomatologu s djetetom.

U odnosu na roditelje :

-senzibilizirati roditelje za pravilne postupke u odnosu na provedbu zubne higijene kod djeteta

-aktivno uključiti roditelje u provedbu programa.

U odnosu na ostale sudionike:

- upoznati sve sudionike s provedbom provedbe higijene zubi u skupinama i programom koje provode vanjski suradnici
- senzibilizirati spremačice o važnosti održavanja higijene pribora za zube prema važećim propisima.

Vremenik aktivnosti programa:

Aktivnosti u radu s djecom koje provode odgojitelji odvijati će se tijekom godine, a provedba programa od vanjskih stručnjaka u listopadu, u trajanju od četiri dana.

Financiranje:

Gradski ured za zdravstvo i Stomatološka poliklinika Zagreb, Perkovičeva 3

Način vrednovanja:

Liste pristanka za djecu po skupinama. Povratne informacija odgajatelja i roditelja, foto i video dokumentacija djece i odgojitelja, anketni upitnici za roditelje nakon provođenja programa. Konkretna broj djece uključen u program.

Indikatori postignuća:

Iskazano zadovoljstvo programom od strane djece, roditelja i odgojitelja. Realizacija programa u predviđenim i dogovorenim terminima. Sigurnost i samostalnost djece u vještinama četkanja zubi. Zadovoljstvo djece i razvoj pozitivne slike o sebi. Smanjenje straha od stomatologa.

3.1.1. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD U ODNOSU NA DJECU S TEŠKOĆAMA

Cilj:

Integracija djece s teškoćama u razvoju u redovne odgojne skupine te razvoj osobnih kompetencija svakog djeteta u skladu s njegovim mogućnostima, interesima i potrebama.

Zadaće i aktivnosti:

Svako dijete koje ima teškoću u razvoju, timski će se pojačano pratiti, izradit će se Vrtički nalaz i mišljenje (VNM) i po potrebi Individualizirani odgojno-obrazovni plan (IOOP).

Cjelokupni psihofizički razvoj djeteta će biti praćen od strane odgojitelja i stručnog tima, a u suradnji s ravnateljem osigurat će se primjereni materijalni i organizacijski uvjeti. Suradnja stručnog tima i odgojitelja će biti provedena u okviru individualnih konzultacija, na sastancima dodatnih odgojitelja sa stručnim suradnicima – jedanput u dva mjeseca, tjednim planiranjima, itd. na kojima će se planirati i evaluirati uvjeti za poticajno i prihvaćajuće okruženje. Aktivnosti s djecom s teškoćama u razvoju će se provoditi prvenstveno u odgojnoj skupini (individualiziranim pristupom), te po potrebi individualno. Poticati će se djetetova motorika (gruba i fina), kognitivne i perceptivne sposobnosti, pažnja i koncentracija, socioemocionalni razvoj, komunikacija i govorni razvoj, sve ovisno o individualnim karakteristikama i potrebama djeteta. U suradnji s roditeljima, održavat će se individualne konzultacije, te po potrebi roditeljima će se dati smjernice kako poticati dijete kod kuće kroz igru i prirodne oblike učenja. Surađivat ćemo s drugim specijaliziranim ustanovama, udrugama i organizacijama po potrebi. Posebnu pozornost ćemo usmjeriti na prevenciju koju ćemo provoditi praćenjem razvoja sve djece, osobito djece iz rizičnih skupina, ali i u okviru suradnje s roditeljima. Važni dio integracije djece s teškoćama u redovne odgojne skupine je učenje prihvaćanja različitosti, koje djeci bez teškoća (poučeni iskustvom), omogućava razvoj socijalno osjetljive osobe. Vođeni smo mišlju da poticanjem interesa i aktivnostima koje dijete voli, možemo potaknuti dijete u područjima razvoja u kojima mu je potrebna podrška i pomoć odraslih stručnjaka. Time ćemo ujedno postići ono najvažnije – osjećaj samostalnosti, korisnosti i povjerenje u vlastite sposobnosti kao put prema jednakomjernom sudjelovanju u društvu od najranije dobi.

Uloga dodatnog odgojitelja u odgojno obrazovnom procesu u slučaju potrebe za podrškom u skupini u kojoj borave djeca s teškoćama

Cilj:

- uključivanje dodatnog odgojitelja u skupinu omogućava kvalitetniji način podrške individualiziranim pristupom koji omogućuje zadovoljavanje potreba sve djece pa tako i djece s teškoćama u razvoju i kvalitetnije provođenje odgojno obrazovnog rada.
- dodatni odgojitelj metodički prati odgojitelje skupine i omogućava provedbu individualnog pristupa s djetetom s teškoćama
- dodatni odgojitelj po dogovoru s ostalim odgojiteljima primjenjuje u individualiziranom pristupu djetetu dogovorene metode, preporučene i od članova stručnog tima.

Zadaci za dodatnog odgojitelja:

- timsko planiranje zadataka i sadržaja s odgojiteljima skupine
- zajednička koordinacija i realizacija aktivnosti
- sudjelovanje u izradi, provedbi i valorizaciji individualiziranog odgojno obrazovnog programa za djecu s teškoćama u razvoju
- dogovaranje i usklađivanje metoda rada i pristupa djeci
- pisanje dnevne realizacije, aktivnosti i zapažanja u pedagoškoj dokumentaciji, izrada individualne razvojne mape
- planiranje individualnog rada s djetetom s teškoćama u razvoju
- pisanja zapažanja/mišljenja za dijete
- zajednička valorizacija planiranih aktivnosti, socio emocionalnog i razvojnog statusa djeteta.

Vremenik aktivnosti programa:

Tijekom cijele pedagoške godine.

Način vrednovanja:

U praćenju i unapređivanju provedbe svih segmenata odgojno-obrazovnog rada procjenjujemo njihovu usvojenost i provedbu, te primjenjujemo definirane standarde kvalitete, kroz:

- dokumentiranje procesa učenja djece i njihovih postignuća,
- timske refleksije odgojitelja i stručnjaka na radnim dogovorima i stručnim aktivima (na DT-u utorkom i srijedom, na TIK-a ponedjeljkom i utorkom),
- timske refleksije i tjedna planiranja odgojno-obrazovnog rada (na DT –u i TIK-a četvrtkom)
- valorizaciju izrađenih IOOP-a na sastancima odgojitelja i stručnih suradnika
- sastanke stručnog tima.

3.1.2. ODGOJ I OBRAZOVANJE ZA ODRŽIVI RAZVOJ – STATUS EKO-ŠKOLE/VRTIĆA

Dječji vrtić „Sunčana“ član je sustava međunarodne EKO-škole u Republici Hrvatskoj. Daljnje razvijanje programa Eko-škole/vrtića „Sunčana“: odgoj i obrazovanje za održivi razvoj implementiran je drugu pedagošku godinu u sve segmente vrtićkog odgojno-obrazovnog sustava i svakodnevni život djece i djelatnika DV Sunčana“ unutar primarnog redovitog programa.

Cilj:

Omogućiti djeci kroz aktivnosti istraživanjem i činjenjem upoznavanje neposrednog prirodnog i socijalnog okoliša, te poticanje razvoja kompetencija za usvajanje zdravih i održivih stilova života.

Zadaće:

- poticati aktivni i istraživački odnos prema prirodnom i socijalnom okolišu sukladno mogućnostima djece
- poticati razvoj svijesti da ljudsko djelovanje na okoliš može biti konstruktivno i kreativno, podržavajuće i usklađeno s prirodnim zakonitostima
- poticati želju za komunikacijom i kreiranjem konstruktivnih i suradničkih odnosa između svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu
- poticati razvoj demokratskih i humanih odnosa među ljudima, tolerancije i uvažavanja različitosti
- poticati interes za prirodnu, kulturnu i narodnu baštinu i njihovo očuvanje
- odgojitelje uputiti na stručnu i dječju literaturu iz područja ekologije i održivog razvoja
- poticati prihvaćanje i provođenje zdravih stilova života i principa ekologije i održivog razvoja u obiteljskom okruženju
- poticati aktivno uključivanje u odgojno-obrazovni rad, događanja u vrtiću i lokalnoj i široj zajednici kroz uključivanje u različite projekte i akcije
- poticati aktivnu razmjenu informacija vezanih uz područje ekologije i održivog razvoja sa djelatnicima vrtića, roditeljima i vanjskim čimbenicima.

Namjena programa:

Za sve odgojne skupine, odgojitelje i roditelje sa centralnog i područnih objekata.

Nosioci programa:

- članovi eko odbora: ravnatelj Jasminka Doležal, pedagog savjetnik Dunjica Dizdar, odgojitelj savjetnik Ivančica Žeravica, odgojitelji mentori Vesna Ivić Hercigonja i Maja Sopka Glesinger, odgojitelji Blaženka Pavina, Goranka Mrvica Terglav, Nataša Pahernik, pralja Tamara Habazin, predstavnik roditelja Željka Balukčić, članica Udruge „Zeleni klik“ Daša Filipčić, direktorica tvrtke ARIESgrad trgovina d.o.o. Tamara Brezec i podpredsjednik Vijeća mjesnog odbora „Matija Gubec“ Borislav Jović
- ostali odgojitelji, članovi stručnog tima, djeca, roditelji, djelatnici tehničke službe i vanjski suradnici.

Koordinator eko odbora: Maja Sopka Glesinger, odgojitelj mentor

Način ostvarivanja programa:

U 2017. godini eko tim vrtića pokrenuo je postupak za stjecanje statusa međunarodne Eko škole i registrirao se u Udruzi „Lijepa naša“. Osnovan je Eko odbor, Eko škole DV „Sunčana“. Uspostavljena suradnja sa članicama Udruge „Zeleni klik“. Status/verifikaciju međunarodne Eko škole vrtić dobiva 11.05.2018. godine. Slijedi 05.06.2018. godine Projektni dan i svečanost podizanja zelene zastave u vrtiću uz prigodan program, izložbu eko uradaka djece i odgojitelja, kako bi široj javnosti približili nužnost brige i djelovanja za okoliš i održivu zajednicu.

Kroz usklađivanje i prilagođavanje bazičnom provođenju odgojno-obrazovnog rada, interdisciplinarnom pristupu odgoju i obrazovanju za okoliš, kroz program Eko škole, djecu će se educirati o važnosti očuvanja i zaštite okoliša, proširiti njihovo znanje o važnosti održivog postupanja i razmišljanja, razvijati njihove sposobnosti i vještine vrtlarenja i očuvanja prirodne ravnoteže. Organiziranjem akcija s ciljem promicanja životnih i radnih navika, unaprijediti će se kakvoća življenja djece, kako u vrtiću, tako i u zajednici. Djecu će se poučiti kako zaštititi prirodu i očuvati prirodne resurse i biološku raznolikost ekosustava.

EKO aktivnosti vezane su uz:

- vrtlarenje: vrt - uzdignute gredice na DT, viseći i pinklec vrtovi u SDB i terasama na TIK-u
- uređenje i sadnja bilja u žardinjere na DT

- izrada kompostera od paleta, hranilica i pojilica za ptice, uređenje hotela za kukce....
- eko aktivnosti vezane uz godišnja doba
- obilježavanje svih blagdana i važnih datuma vezanih uz ekologiju, hranu, promet....
- sudjelovanje sa Udrugom „Lijepa naša“ u projektima „Veliki lov na biljke“ i „Dani kruha“
- provođenje projekta „Mali zeleni vrtlari“ u zajednici sa udrugom „Zeleni klik“
- sudjelovanje u Međunarodnom danu susjeda u naselju Prečko u organizaciji udruge „Zeleni klik“
- sudjelovanje članova eko odbora na Danima kruha u Kutini
- djelovanje eko patrole
- obnavljanje statusa Eko škole
- dokumentiranje svih eko aktivnosti
- ažuriranje WEB aplikacije Eko škole.

Vremenske aktivnosti programa:

Aktivnosti će se tijekom godine realizirati prema vremenskom kalendaru (od rujna do kolovoza).

Način vrednovanja:

Zapažanja odgojitelja, foto i video dokumentacija. Dnevnici vrtlarenja i ekopatrole. Zapisnici sa radnih dogovora, eko odbora i ostalih stručnih skupova. Vođenje propisane dokumentacije. Ankete za roditelje. Radovi i izjave djece.

Financiranje:

- iz uplate godišnje članarine Udruzi „Lijepa naša“ u iznosu od 3.000,00 kuna, za potrebe stručnih edukacija djelatnika i provođenje projekata, te prezentacije istih
- financija redovnog programa vrtića
- donacija

Indikatori postignuća:

Uredno vođena propisana i dogovorena dokumentacija. Zadovoljstvo djece, odgojitelja i roditelja radom u vrtu, uzgojem i berbom posađenog u vrtovima. Stečeno znanje u vrtlarenju i očuvanju okoliša. Povećan interes djece za ekologiju.

3.1.3. PROGRAM PREDŠKOLE

Cilj:

Individualiziranim i fleksibilnim odgojno-obrazovnim pristupom:

- omogućiti zadovoljenje različitih potreba djeteta
- pridonijeti kvalitetnom cjelovitom razvoju djeteta, a posebice razvoju poželjnih kompetencija i osobina djeteta „zrelog“ za školu
- harmoniziranje obiteljskog i izvan obiteljskog odgoja u cilju postizavanja što je moguće više razine emocionalne, socijalne i tjelesne stabilnosti konkretnog djeteta.

Namjena programa:

Na područnim objektima Trga Ivana Kukuljevića, u Program predškole biti će uključeno 6 odgojnih skupina djece koje obuhvaćaju djecu obveznike pred polazak u školu u 2020. godini (Jabuka, Balončić, Autić, Konjić, Medvjedić i Cvjetić), 2 djece iz odgojne skupine Sat, 3 djece iz odgojne skupine Tigrić sa centralnog objekta na Dječjem trgu i eventualno djeca čiji roditelji traže prijevremeni upis, te 8 djece koje je imalo odgodu od polaska u školu. Ukupno 145 djece.

Tablica 2. Prikaz djece školskih obveznika u redovitom i posebnom programu Vrtića

lokacija	odgojno-obrazovne skupine	broj školskih obveznika u redovitom programu	broj školskih obveznika u posebnom programu
Dječji trg	1 starija vrtićka skupina dramsko scenskog programa		3
Trg Ivana Kukuljevića 3	1 starija vrtićka skupina 1 starija vrtićka skupina ranog učenja engleskog jezika 1 starija vrtićka skupina	2 27	/ 16 /
Trg Ivana Kukuljevića 6	2 starije vrtićke skupine	49 + 1 prijevremeni upis	/
Trg Ivana Kukuljevića 13	2 starije vrtićke skupine	48 + 1 prijevremeni upis	/
		145 + 2 prijevremena upisa	

Nositelji programa:

Program predškole realiziraju odgojitelji: Ida Nikolorić, Morana Nossan Szavits, Renata Adamek, Nataša Pahernik, Dragana Šućur, Vesnica Grabušić, Anita Pavlović Bjeličić, Maja Sopka Glesinger, Ivana Mikić, Josipa Fran, Mirjana Maglić, Vesna Ivić Hercigonja, Andreja Kovilić Bažević i Ana Ljubić.

Stručna sprema za nositelje programa/odgojitelje propisana je člankom 24. Stavak 4. i stavak 5. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, Narodne novine 10/97, 107/07. i 94/13. Ustrojstvo ovog Programa propisano je Državnim pedagoškim standardima (NN, svibanj 2008.).

Zadaće:

a) u odnosu na dijete

Sustavnim stručnim promišljanjem uvjeta i poticaja za igru i raznovrsne aktivnosti, osnažiti dijete kako bi u potpunosti razvilo svoje vještine, sposobnosti učenja i druge kapacitete, te kako bi razvilo dostojanstvo, samopoštovanje i samopouzdanje.

Podržavati i poticati, za svako dijete autentičan cjelovit razvoj, a posebice razvoj:

- vještina i sposobnosti samostalnog i neovisnog obavljanja brojnih praktičnih radnji, misaonih, osjetilnih i osjećajnih procesa
- samoiniciranog učenja i osposobljavanje djece za planiranje i evaluaciju vlastitog učenja, te upravljanje tim procesom
- tjelesne pokretljivosti, usklađenosti pokreta, opće psihomotorne kondicije, spretnosti i izdržljivosti
- nesputanog i neposrednog korištenja svog govora, usvajanja novih riječi, pojmova te primjerene razine kulture govorenja i komuniciranja u različitim situacijama
- vještine rane pismenosti i predmatematičkih vještina
- znatiželje, iskazivanja i razmjerno samostalnog zadovoljenja svog interesa i osjetljivosti za ostale oblike komunikacije, posebice za pisanje i čitanje,...simboliku,...znakovlje
- što bolje orijentacije u okruženju (posebice na cesti!) i na papiru
- suradnje, dogovaranja i suosjećanja sa vršnjacima i drugima
- prepoznavanja i uočavanja opasnih situacija i razvijanja određene razine samozaštite
- uočavanja i prihvaćanja određenih pravila, osobnih ograničenja pa i neuspjeha
- iskustveno spoznavanje i donekle shvaćanja da je rad i aktivnost najvažnija za pojedinca i cijelu zajednicu.

b) u odnosu na obitelj (roditelje/skrbnike)

- omogućiti roditeljima kvalitetnije informiranje o zakonskim i razvojnim zadacima te mogućnostima odgojnih upliva u odnosu na, složenu, situaciju djetetovog polaska u školu
- potaknuti na ostvarivanje smislenijih interakcija s djecom i na formiranje obiteljskog okruženja koje potiče i razvija poželjnu razinu samopouzdanja, vanjske i unutarnje samostalnosti te prirodnu znatiželju i aktivitet djeteta,
- osnaživati roditelje za aktivno sudjelovanje i zastupanje općih i specifičnih prava svoga djeteta u izvan obiteljskom odgoju.

Način ostvarivanja programa:

Svrha ovog Programa je omogućiti svakom djetetu da prijelaz iz obitelji i predškolskog doba u školu bude što prirodniji, jednostavniji i lakši. Uključivanje u predškolski program u vrtiću dodatna je mogućnost djetetu da kroz stručno organiziran izvan obiteljski utjecaj, u igri i ponuđenim poticajima i aktivnostima te interakcijama sa vršnjacima razvija brojne osobne kvalitete i razvija poželjne kvalitete za uspješno sudjelovanje u školskom programu. Program je, dakle, orijentiran na cjelovit djetetov razvoj i okolnosti njegova razvoja, uz pojačani utjecaj na pripremanje djeteta da veselo i bez straha krene u školu, lakše prihvati i kvalitetno odgovara na zahtjeve, dnevne rutine i zadane poslove. Utemeljen je na potrebama i pravima djeteta predškolske dobi i njegove obitelji.

Predstavlja i posrednu društvenu potporu obitelji (roditeljima/skrbnicima) prije svega u prepoznavanju elemenata roditeljske uloge i prakticiranju kvalitetnih utjecaja obitelji na jačanje djetetovih kompetencija i formiranje djetetove „zrelosti“ za školu, a uz maksimalno poštivanje i uvažavanje njegove osobnosti. Ujedno je to i prilika za osnaživanje roditelja u prakticiranju i promicanju roditeljskog prava utjecaja, odlučivanja i sudjelovanja u izvan obiteljskom odgoju svoga djeteta.

Planiranje i programiranje odgojno obrazovnog rada:

Cjelovit proces planiranja i oblikovanja ovog Programa, te makro/mikro planiranja odgojno obrazovne prakse temelji se i usklađuje sa:

- važećim Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje
- postojećim dokumentima koji su navedeni kao polazišta Nacionalnog kurikulumu
- polazištima, ciljevima, načelima i zadaćama vrtićkog kurikulumu
- te suvremenim teorijskim spoznajama i preporukama, posebice onima koje omogućuju kvalitetnije sagledavanje cjelovitog razvoja djeteta i poželjnim uvjetima za poticaje istoga, godini prije odlaska u školu. Pedagošku promišljenost odgojno-obrazovnih aktivnosti i

kontekstualnih uvjeta planski će oblikovati odgojitelji u suradnji sa stručnim suradnicima. Vremenski okvir periodičnog planiranja bit će, u pravilu, tromjesečno planiranje susreta kroz sve elemente i obrasce, zadane važećim Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije (NN 83/2001.). Konkretan plan, usmjeren na dijete/djecu, temeljit će se na utvrđenim razvojnim potrebama djece iz skupine, njihovim interesima i postojećim edukativnim sposobnostima i potencijalima. Za djecu sa posebnim potrebama i za djecu koji imaju odgodu od polaska u školu odgojitelji i stručni tim zajednički pišu Individualizirani odgojno-obrazovni program (IOOP) za svako pojedino dijete. U promišljanju planskog i sustavnog djelovanja u najboljem interesu djeteta, odgojitelj će prakticirati aktivnosti kojima se postiže posredovanje:

- hrabrenje za istraživanje okoline (aktiviranjem svih osjetila te osobnim stilom percipiranja i senzoričke integracije prikupljenih informacija)
- aktivno poučavanje u temeljnim kognitivnim i socijalnim vještinama
- priznanje za djetetovo postignuće
- vježbanje i proširenje vještina
- izbjegavanje doživljaja neuspjeha
- aktivno poticanje govora i simboličke komunikacije.

Kurikulumom predškole poticati će se razvoj temeljnih kompetencija djece za cjeloživotno učenje (obrazovna politika RH preuzeta od Europske unije):

1. komunikacija na materinjem jeziku
2. komunikacija na stranim jezicima
3. matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju
4. digitalna kompetencija
5. učiti kako učiti
6. socijalna i građanska kompetencija
7. inicijativnost i poduzetnost
8. kulturna svijest i izražavanje.

U skladu s vrtićkim kurikulumom, u ovome programu promicat ćemo planiranje i provođenje cjelovitog odgojno-obrazovnog procesa utemeljenog na vrijednostima koje iz perspektive povijesti, kulture, suvremenih događanja i projekcije budućnosti, teže unapređivanju intelektualnog, društvenog, moralnog i duhovnog razvoja djece kroz: znanje, humanizam i toleranciju, identitet, odgovornost, autonomiju i kreativnost. Odgojitelji će u Programu predškole s djecom prakticirati rad na projektima i akcijskim istraživanjima. Rad ćemo organizirati tako da se izmjenjuju dinamične i statične aktivnosti djeteta – igra i učenje

„čineći“. U svim odgojnim skupinama koje su obuhvaćene programom predškole ne prakticiramo popodnevni odmor djece (spavanje), osim za onu djecu koja iskazuju potrebu za snom. Da bi sustavno realizirali postavljene ciljeve i zadaće, sadržaji i aktivnosti će se provoditi tako da:

- se ono što se uči prilagođava djetetovim interesima
- se uvode raznolikosti i inovacije
- dijete aktivno sudjeluje i dolazi do povratne informacije
- se povezuju sadržaji i aktivnosti sa stvarnim životom
- se potiče radoznalost
- pomažemo djeci da sami postave svoj cilj.

Program ćemo obogatiti aktivnostima iz Godišnjeg plana i programa rada – izletom, posjetima, kazališnim predstavama, klizanjem, CAP programom, programom "Djeca u prirodi"...

U veljači školski obveznici će obići prostor OŠ „Oranice-Špansko“ i upoznati se sa učiteljicama i atmosferom škole. U cilju educiranja odgojitelja u odgojno-obrazovnom radu sa djecom pred polazak u školu, pedagog i psiholog svake pedagoške godine na stručnim aktivima prezentiraju temu Program predškole i „CAP“ program prevencije zlostavljanja djece“.

Prostorni i materijalni uvjeti:

Cjelokupan rad ostvarivat će se sa svom djecom najstarijih vrtićkih skupina: na područnim objektima Trga Ivana Kukuljevića 3 (2 odgojne skupine), Trga Ivana Kukuljevića 6 (2 odgojne skupine) i Trga Ivana Kukuljevića 13 (2 odgojne skupine) i djecu školske obveznike iz odgojne skupine Sat na Trgu Ivana Kukuljevića 3 i odgojne skupine Tigrić na Dječjem trgu. Za podržavanje tjelesnog rasta i razvoja, te realizaciju specifičnih zadataka tjelesne kulture koristit će se dvorana, terase i ograđeno vrtićko igralište u ulici Ivane Brlić Mažuranić. Svi prostorno materijalni uvjeti osiguravaju temeljnu zaštitu djetetovog fizičkog i psihičkog integriteta, no trajno su podložni preispitivanju i poduzimanju mogućih preinaka sa aspekta aktualnih potreba konkretnog djeteta/djece. Planirani prostor organiziran je po načelima „otvorenih vrata“ vrtića i zadovoljava potrebu za uzajamnost i komunikaciju. Unutarnji prostor omogućuje maksimalnu samostalnost i slobodu izbora, ali nameće i određene granice i pravila ponašanja. Prostor je opremljen svrhovito i primjereno potrebama aktivnog i kompetentnog djeteta/djece najstarije vrtićke dobi i u tom smjeru će se planski i sustavno dopunjavati i (pre)oblikovati. Materijali i sredstva zadovoljavaju djetetovu potrebu za

raznolikom stimulacijom i omogućuju različite stilove učenja. Ujedno su i vrlo poticajni za ostvarivanje specifičnih zadata neposredne pripreme djeteta za polazak u školu (crtančice, radni listovi....). Vanjsko okruženje, koje čine trgovine, banka, pošta, škola, knjižnica,...nudi prilike za raznovrsne planske socijalne interakcije, situacijsko učenje, vježbanje i provjeru novostečenih znanja i vještina.

Vremenik aktivnosti programa:

Redoviti program predškole odvijat će se u okviru redovitog 10-satnog programa, kontinuirano kroz cijelu pedagošku 2019./2020. godinu.

Suradnja:

U svrhu što kvalitetnije realizacije programa važna je uključenost roditelja. Suradnju s roditeljima ostvarivat ćemo, individualno i timski, prakticiranjem otvorene i povjerljive komunikacije o djetetu i njegovim aktualnim potrebama i potencijalima. Poticati ćemo roditelje na prakticiranje realnih, pretežno pozitivnih stavova i postupaka:

- objektiviziranje slike o djetetu, usklađivanje njihovih osobnih očekivanja i projekcija sa djetetovim potrebama, mogućnostima i ograničenjima
- iskazivanje ljubavi, povjerenja i vjerovanja u dijete i njegove sposobnosti
- razumijevanje i optimizam za nesigurnosti, neuspjeh, zbunjenost i strah
- građenje, sa djetetom, realne slike o školi
- promišljati ponašanja u svakoj od navedenih kvaliteta, ne prijetiti i zastrašivati....

Suradnju ćemo provodit kroz sve uobičajene oblike suradnje:

- inicijalni intervju sa roditeljima i djetetom prilikom upisa u vrtić
- individualne konzultacije o razini djetetove uključenosti i postignuća (najmanje 1 puta za svako dijete, tijekom trajanja programa), te vezano uz moguće problemske situacije
- informiranje roditelja o rezultatima ispitivanja psihofizičke zrelosti djeteta za polazak u školu
- komunikacijske roditeljske sastanke po odgojnim skupinama - Tematika: „Zrelost djeteta pred polazak u školu“
- roditeljski sastanak na nivou vrtića – tematika: „CAP program prevencije zlostavljanja djece“.
- prigodne programe/ogledne aktivnosti djece te uključivanje roditelja u neke aktivnosti, pisane materijale: letke, brošure: „Kako poučavati djecu o prevenciji zlostavljanja“, „Spremnost djeteta za polazak u školu“, „U susret školi“. Planirana je suradnja sa stručnim

timovima OŠ na našem području (OŠ „Špansko-Oranice“, OŠ „Tituš Brezovački“, OŠ „Ante Kovačić“) u svibnju 2020. godine. Suradnja sa ostalim čimbenicima koji doprinose ostvarivanju i unapređivanju odgojno-obrazovnog rada s djecom navedena je u Godišnjem planu i programu vrtića.

Financiranje:

Temeljem odluke o financijskom planu raspodjele sredstava u 2019. godini, obvezni Program predškole sufinancirati će Ministarstvo znanosti i obrazovanja, kroz 8 mjeseci. Financijsko izvješće o namjenskom utrošku sredstava dostavljamo MZIO.

Program je financiran u sklopu cjelodnevnog redovnog programa od strane osnivača vrtića (državni i gradski proračun), te sufinanciran od Ministarstva znanosti i obrazovanja (20.00 kuna po djetetu od listopada do lipnja tekuće pedagoške godine), sukladno odredbama članka 7. Pravilnika i podacima Službe za predškolski odgoj i obrazovanje Uprave za odgoj i obrazovanje Ministarstva znanosti i obrazovanja. Novčana sredstva usmjerena su na kupnju didaktike, potrošnog materijala...Odgojitelji odabiru što će se nabaviti za svaku odgojnu skupinu - koordinator je odgojitelj Anita Pavlović Bjeličić.

Način vrednovanja programa:

- snimanje inicijalnog stanja primjenom razvojnih lista za praćenje napretka djeteta,
- procjena psihofizičke zrelosti djeteta za polazak u školu:
- psihološkom procjenom psihomotornog, kognitivnog i socio-emocionalnog razvoja djeteta, primjenom psihodijagnostičkih tehnika i postupaka
- crtančice, radni listovi, izjave i likovni radovi djece
- portfolio – razvojne mapa odgojne skupine i svakog djeteta
- evaluacijski listići sa radionica i aktiva za odgojitelje
- evaluacijski listići sa roditeljskih sastanaka.

Indikatori postignuća:

Dijete koje je steklo osobnu, emocionalnu, obrazovnu i socijalnu dobrobit. Dobra fizička i psihička pripremljenost djece za polazak u školu – emocionalna stabilnost i izgrađen identitet. Usvojenost potrebnih predčitalačkih, predmatematičkih i grafomotoričkih vještina. Iskazano zadovoljstvo roditelja pripremom djece za školu. Mali postotak odgoda polaska djece u školu.

3.2. POSEBNI PROGRAMI INTEGRIRANI U REDOVITI PROGRAM

3.2.1. PROGRAMI RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA

3.2.1.1. POSEBNI CJELODNEVNI PROGRAM RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA

Cilj:

Potaknuti dječju radoznalost za strani jezik, razviti sposobnost slušanja stranog fonološkog sustava, usvojenost osnovnog jezičnog vokabulara i jezične strukture uz slobodnu komunikaciju s drugom djecom i odraslima, kroz situacijsko učenje. Stvoriti adekvatno okruženje za cjelokupni razvoj djeteta unutar obrazovno-socijalne sredine koje će na prirodan način poticati dijete na korištenje jezika na materinskom, te posebno na engleskom jeziku kao sredstvo komunikacije.

Namjena programa:

Program je namijenjen djeci od 3 do 6 godine života i ustrojen sukladno važećim Državnim pedagoškim standardima. Odvijat će se svakodnevno 5 dana u tjednu u:

- mlađoj odgojnoj skupini Žabica - prva godina ranog učenja engleskog jezika, (N=19 djece)
- starijoj odgojnoj skupini pred polazak u školu Balončić - treća godina ranog učenja engleskog jezika, (N=20 djece).

Nositelji programa:

Educirane voditeljice, djelatnice vrtića:

- odgojna skupina Žabica: Ina Džeba i Ivana Gabrić
- odgojna skupina Balončić: Morana Szavitz Nossan i Ida Nikolorić

Tijekom ostvarivanja programa, odgojitelji/voditelji će i dalje usavršavati znanje engleskog jezika i metodiku rada s djecom na engleskom jeziku.

Zadaće:

- uvažavanje djetetove osobnosti prilikom usvajanja jezične forme engleskog jezika
- postupno razvijanje govorne uporabe/komunikacije na engleskom jeziku
- poticanje djetetovog cjelokupnog razvoja uz primjenjivanje metoda učenja engleskog jezika kroz igru kao temeljnu aktivnost
- motivirati dijete na istraživanje, upoznavanje i prihvaćanje drugih kultura

- promišljena integracija i povezanost engleskog jezika s materinjim jezikom
- promišljena integracija engleskog jezika i bazičnog vrtićkog programa.

Način ostvarivanja programa:

Program je verificiran od Ministarstva znanosti i obrazovanja. Provoditi će se:

- u centralnom objektu na Dječjem trgu 2 – u prostoru SDB odgojne skupine Žabica
- na područnom objektu Trga Ivana Kukuljevića 3 u prostoru SDB odgojne skupine Balončić, sa mogućnošću suradnje sa drugim skupinama na objektu - odgojno-obrazovni rad prema koncepciji "otvorenih vrata" vrtića.

Vremenik aktivnosti programa:

Od listopada do polovine lipnja.

Način vrednovanja:

Ankete za roditelje, odgajatelje - praćenje od strane odgojitelja i stručnih suradnika vrtića.

Financiranje:

Program se financira participacijom roditelja korisnika, sukladno zakonskim propisima, nalogu Gradskog ureda za obrazovanje Grada Zagreba i odluci Upravnog vijeća DV „Sunčana“. Dodatna uplata roditelja za navedeni program u odgojnoj skupini Žabica iznosi 250.00 kuna, a odgojnoj skupini Balončić iznosi 400.00 kuna. Iz uplate roditelja financirat će se voditeljice programa, stručne edukacije, kupnja nove didaktike, opreme i stručne literature. O sudjelovanju djeteta u posebnom programu odlučuju roditelji potpisivanjem ugovora s vrtićem za svaku pedagošku godinu.

Indikatori postignuća:

Uspješnije komuniciranje na engleskom jeziku, međusobna suradnja i prenošenje znanja. Svakodnevne spontane situacije koje djeca sama smišljaju i kontroliraju kao priliku za iskazivanje i realiziranje njihovih stvarnih potreba za igrom i komunikacijom na engleskom jeziku.

3.2.1.2. POSEBNI KRAĆI PROGRAM RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA

Cilj:

Senzibiliziranje djece za strani jezik na njima primjeren način kroz bogato i poticajno okruženje, igru, druženje, suradnju i interakciju s odgojiteljem i drugom djecom.

Namjena programa:

Program je namijenjen djeci srednje vrtićke odgojne skupine Sunce - prva godina posebnog kraćeg programa ranog učenja engleskog jezika (N=25 djece) i ustrojen sukladno važećim Državnim pedagoškim standardima.

Nositelj programa:

Educirana voditeljica, djelatnica vrtića: Ivana Jakopović

Tijekom ostvarivanja programa, odgojitelj/voditelj će i dalje usavršavati znanje engleskog jezika i metodiku rada s djecom na engleskom jeziku.

Zadaće:

- prema individualnim mogućnostima djece postupno razvijati izražavanje na engleskom jeziku
- kod djece razvijati zanimanje za engleski jezik, te kulturu i običaje zemlje čiji jezik uče
- postupno razvijati slušno razumijevanje i izražavanje na engleskom jeziku, vodeći se potrebama i interesima djeteta
- poticati usvajanje osnovnog jezičnog rječnika, jezične strukture i funkcije
- provoditi razmjenu informacija u vezi napredovanja usvajanja engleskog jezika s roditeljima
- poticati i uključivati roditelje u pripremu prostorno-materijalnog okruženja sadržajima iz engleskog jezika

Način ostvarivanja programa:

Program je verificiran od Ministarstva znanosti i obrazovanja. Provoditi će se:

- na područnom objektu Trga Ivana Kukuljevića 4 u prostoru SDB odgojne skupine Sunce i Ježić - odgojno-obrazovni rad prema koncepciji "otvorenih vrata" vrtića.

Vremenik aktivnosti programa:

Program će se odvijati 2 puta u tjednu, od 15.45 do 16.30 sati, od studenog 2019. godine, do lipnja 2020. godine.

Način vrednovanja:

Ankete za roditelje, odgajatelje - praćenje od strane odgojitelja i stručnih suradnika vrtića.

Financiranje:

Program se financira participacijom roditelja korisnika, sukladno zakonskim propisima, nalogu Gradskog ureda za obrazovanje Grada Zagreba i odluci Upravnog vijeća DV „Sunčana“. Dodatna uplata roditelja za navedeni program u odgojnoj skupini Sunce iznosi 100.00 kuna. Iz uplate roditelja financirat će se voditelj programa, stručne edukacije, kupnja nove didaktike, opreme i stručne literature. O sudjelovanju djeteta u posebnom programu odlučuju roditelji potpisivanjem ugovora s vrtićem za svaku pedagošku godinu.

Indikatori postignuća:

Vještine slušanja s razumijevanjem (na razini riječi, uputa, kraćih rečenica...). Razvijene govorne vještine djece (recitacije, pjevanje pjesmica....), odgovaranje na pitanja o bliskim temama. Siguran nastup i prezentacija postignuća pred roditeljima.

3.2.1.3. POSEBNI KRAĆI DRAMSKO-SCENSKI PROGRAM**Cilj:**

Podržavanje dječjeg spontanog stvaralaštva i individualnih sposobnosti izražavanja kroz spektar djelatnosti vezanih uz scensku umjetnost.

Namjena programa:

Dramski izričaj daje djeci vrijednost koja ostaje za cijeli život, a to je ljubav prema kulturi, kazalištu, pisanoj riječi. Dobrobit ovog programa ipak je najveća u području socio-emocionalnog razvoja gdje djeca kroz dramsku igru projiciraju vlastite osjećaje i neposrednije i bolje mogu izraziti i proraditi svoje osnovne emocije. Dobrobit je i razvijanje verbalne i neverbalne komunikacije, kreativnosti, mašte i uživljanje u tuđe uloge ili situacije. Ovim programom želimo pružiti mogućnost djeci da što bolje dožive i istraže sebe na kreativan način u atmosferi prihvaćanja različitosti, te da razviju kompetencije za cjeloživotno učenje,

osobitno komunikaciju na materinjskom jeziku, socijalnu i građansku kompetenciju, inicijativnost i poduzetnost, kulturnu svijest i izražavanje.

Program obuhvaća rad s djecom rane i predškolske dobi, od navršene 3 godine do polaska u školu.

Ciljana odgojna skupina: starija vrtićka skupina (djeca životne dobi od 5 - 6 godine života, N=23), u centralnom objektu na lokaciji Dječji trg 2.

Nositelj programa:

- Ivančica Žeravica, odgojitelj savjetnik

Zadaće:

- poticati razvoj pozitivne slike o sebi i izazivati osjećaj prihvaćenosti, dobrote, osobne vrijednosti, samopouzdanja naročito kod djece s posebnim potrebama
- poticati vedru i veselu atmosferu, dobro raspoloženje i osjećaj pripadnosti grupi
- zadovoljavati elementarnu biološku potrebu za kretanjem i igrom kao preduvjetom brže i bolje socijalizacije djeteta
- poticati pozitivnu identifikaciju i izgradnju moralnih vrijednosti
- poticati metakognitivne sposobnosti djece
- poticati ovladavanje vještinama koje pospješuju komuniciranje kao doprinos socijalizaciji u vanjskom svijetu, a ne samo unutar grupe
- poticati komunikaciju među sudionicima i to: verbalnu, neverbalnu, dogovor, raspravu
- prepoznati i poticati kreativan doprinos ovladavajući dramskom formom
- poticati ovladavanje dramskim tehnikama i jezikom drame
- poticati razvoj mašte
- poticati razvoj imaginacije kao sastavnog oblika dramske aktivnosti
- poticati uživljavanje u radnje i likove iz priča
- poticati razvoj neverbalne komunikacije, osobito pantomime, govor tijela i ples
- poticati razvoj govora i to: preciznost izražavanja, bogaćenje rječnika, samoizražavanje, izmišljanje novih riječi
- učiti promatrati svijet oko sebe, ljude, tuđe postupke
- poticati učenje toleranciji, slušanje drugoga, dogovaranju
- razvijati osjećaj za priču, za dramsku priču, za kazalište i umjetnost općenito
- razvijati osjećaj za ritam
- poticati savladavanje prostora, produbljujući shvaćanje prostora i prostornu orijentaciju

- poticati radost zbog postignutog, zbog osobnog i zajedničkog uspjeha.

Način ostvarivanja programa:

Program će po trajanju biti kraći. Program će se ostvarivati u sobi dnevnog boravka djece sa standardnom opremom dodatno opremljena raznovrsnim scenskim lutkama, paravanima, kostimima i drugim scenskim rekvizitima. Voditeljici će na raspolaganju biti video kamera, fotoaparat, CD player. Po potrebi nabavljat će se i posebna sredstva i materijali za izradu scenografije ili kostima. Program će se provoditi i u ostalim prostorima sobe dnevnog boravka – kupaonica, međuprostor, dvorana, dramski kutić u prizemlju centralnog objekta. Tijekom svih aktivnosti vodit će se računa o sigurnosti djece po zahtjevima Programa o sigurnosti djece.

Vremenik aktivnosti programa:

Program će se provoditi od listopada 2019. do lipnja 2020. godine – u pravilu 2 puta tjedno po 45 minuta, od 15.15 sati do 16.00 sati.

Način vrednovanja:

U procjeni kvalitete postignuća sudjelovat će dionici odgojno - obrazovnog procesa, a to su djeca, odgojitelji i roditelji uz stručnu pomoć i podršku stručnjaka vrtića, a i šire. Najvažniju ulogu u istraživanju osobne odgojno - obrazovne prakse i procjeni njene kvalitete imati će odgojiteljica u ulozi reflektivnog praktičara. Odgojiteljica i stručni suradnici koristiti će različite instrumente, a u cilju podizanja kvalitete programa. Procjene će ostvarivati odgojiteljica individualno u kontekstu procesa koristeći različitu dokumentaciju koja ukazuje na kvalitetu i uspješnost realizacije programa i postignuća svakog djeteta ponaosob. Koristiti će se pisani zapisi o događanjima, video i foto zapisi, radovi djece, izjave djece, povratne informacije od strane roditelja.

Financiranje programa:

Program se financira dodatnom uplatom roditelja korisnika, sukladno zakonskim propisima, nalogu Gradskog ureda za obrazovanje Grada Zagreba i odluci Upravnog vijeća DV „Sunčana“. Dodatna uplata roditelja za navedeni program u odgojnoj skupini Tigrić, iznosi 100.00 kuna. Iz uplate roditelja financirat će se voditelj programa, stručne edukacije, kupnja nove didaktike, opreme i stručne literature. O sudjelovanju djeteta u posebnom programu odlučuju roditelji potpisivanjem ugovora s vrtićem za svaku pedagošku godinu.

3.3. PREVENTIVNO SIGURNOSNI I ZAŠTITNI PROGRAMI

3.3.1. PROGRAM POVEĆANJA MJERA SIGURNOSTI DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Cilj:

Cilj sigurnosno-zaštitnih i preventivnih programa u vrtiću je osigurati maksimalnu sigurnost djece i odraslih osoba u njegovu unutarnjem i vanjskom prostoru, izraditi protokole djelovanja u mogućim rizičnim situacijama i podijeliti odgovornosti svih zaposlenika i predstavnika lokalne zajednice u otklanjanju možebitnih opasnosti.

Namjena programa:

Protokoli su obavezni za sve radnike u DV „Sunčana“, a definirani za uspješno suočavanje te učinkovito djelovanje svih zaposlenih i samog djeteta s ciljem preveniranja ishitrenih rješenja.

Nositelji programa:

- svi radnici u DV „Sunčana“.

Zadaće:

- timski promišljati i sustavno provoditi specifične aktivnosti sa djecom u svrhu razvoja sigurnosti i primjerenih vještina samozaštite, samoočuvanja
- osiguravati organizacijske, materijalne uvjete, kojima će se postići i održavati profesionalna odgovornost i visoka razina kvalitete sigurnosti u vrtiću
- razotkriti i trenutno otkloniti istinske opasnosti i ugrožavajuće / rizične čimbenike u konkretnom prostoru
- preispitati protokole postupanja u odnosu na moguća rizična, opasna ili krizna događanja.

Način ostvarivanja programa:

Program se provodi kontinuirano, svakodnevno tijekom cjelokupnog radnog vremena u vrtiću, a po završetku radnog vremena svih radnika skrb o sigurnosti vrtićkih prostora se prenosi na video nadzor i ostvaruje se sukladno programu rada zaštitarske tvrtke.

Vremenik aktivnosti programa:

Kontinuirano, svakodnevno tijekom cijele pedagoške godine.

Način vrednovanja:

Samovrednovanje (na razini vrtića):

- samoevaluacije, samorefleksije - cjelovito i u okviru pojedinačnih segmenata procesa ili događanja
- analize obavezne zakonske i dogovorene vrtićke dokumentacije i baze podataka.

Vanjsko vrednovanje:

- stručne službe nadležnog ministarstva (Ministarstvo znanosti i obrazovanja)
- Gradski ured za obrazovanje
- nadležne inspekcijske službe.

3.3.2. ZDRAVSTVENO-REKREATIVNI PROGRAMI**Cilj:**

Ponudom različitih programa i događanja omogućiti djeci integraciju različitih područja učenja, prirodnog stjecanja znanja i iskustava u poticajnom okruženju, a sve to kroz socijalnu dimenziju razvoja djece.

Namjena programa:

Programi su odobreni od Ministarstva znanosti i obrazovanja i planirani za djecu (6-7 godina života) starijih vrtićkih odgojnih skupina pred polazak u školu:

- izlet na izletišta „Ključić brdo“, za 2 odgojne skupine
- izlet u „Krašograd“, za 4 odgojne skupine

Sukladno interesima roditelja, planiran je i izlet za djecu 2 starije odgojne skupine (5-6 godina života).

Za 4 odgojne skupine djece pred polazak u školu, planiran je program klizanja na SRC "Šalata".

Program ljetovanja, namijenjen je djeci slabijeg imovinskog statusa, a organizira se u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i ponudi Zagrebačkog holdinga (prema iskazanom interesu roditelja).

Nositelji programa:

Nositelji programa su odgojitelji, stručni tim i stručno osposobljeni voditelji: turističkih agencija, SRC „Šalata“ i Zagrebačkog holdinga, a provode se van vrtićkih prostora.

Realizatori programa osiguravaju sportske terene, opremu i rekvizite, liječnika, stručne voditelje, prijevoz...

Način ostvarivanja ostalih programa:

- realizirat će se predstave vanjskih kazališnih grupa, a prema ponudi prisustvovat ćemo i predstavama u knjižnici na našem području
- djeca će javno nastupati na vrtićkim i gradskim manifestacijama i humanitarnim akcijama (Danima dječjih vrtića Grada Zagreba, Danima školskog mlijeka, Darujmo djeci kazalište, Božićnom koncertu u vrtiću, Adventu u Zagrebu, završnim svečanostima....)
- sudjelovat će u snimanju radio i TV emisija, likovnim i drugim natjecajima
- obilježiti ćemo i sve blagdane planirane Godišnjim planom i programom rada vrtića.

Vremenik aktivnosti programa:

Prema ponuđenim terminima.

Financiranje:

Financiranje programa i načelna suglasnost roditelja za sudjelovanje djece dogovara se na prvom roditeljskom sastanku po odgojnim skupinama na početku tekuće pedagoške godine. Konkretno odluke roditelji potvrđuju potpisom uz aktualnu ponudu. Cijenu programa određuju ponuditelji/realizatori programa, a roditelji novčana sredstva uplaćuju putem uplatnica na njihov račun.

Način vrednovanja:

Povratne informacija odgajatelja i roditelja, foto i video dokumentacija djece i odgojitelja, anketni upitnici za roditelje nakon provođenja programa.

Indikatori postignuća:

Iskazano zadovoljstvo programom od strane djece, roditelja i odgojitelja. Realizacija programa u predviđenim i dogovorenim terminima. Sigurnost i samostalnost djece u javnim nastupima (bez treme, straha, nelagode...). Savladana vještina klizanja. Djeca očuvanog zdravlja, bez ozljeda (uočavanje i izbjegavanje opasnih situacija).

3.3.3. CAP PROGRAM PREVENCIJE ZLOSTAVLJANJA DJECE

Cilj:

CAP programom prevencije zlostavljanja djece osnažiti, ojačati, poučiti i osposobiti djecu u vještinama komunikacije, suradništvu, tehnikama djelotvornog rješavanja problema i strategijama obrane od zlostavljanja od strane vršnjaka, napada nepoznate i poznate odrasle osobe (otmica, seksualno zlostavljanje...), kako bi bili sigurni, jaki i slobodni.

Namjena programa:

- za djecu školske obveznike
- zaštita prava djeteta na slobodno odrastanje bez nasilja
- prevencija zlostavljanja djece od verbalnog, fizičkog i seksualnog nasilja.

Nositelji programa:

Program provode odgojitelji odgojnih skupina: Autić, Konjić, Balončić, Jabuka, Cvjetić i Medvjedić, te posebno educirani CAP pomagači: Danijela Antić Blažević psiholog, Dunja Dizdar pedagog savjetnik, Jasna Kontak zdravstveni voditelj, te odgojitelji Tatjana Škalić, Suzana Holzinger, Josipa Fran i odgojitelj mentor Vesna Ivić Hercigonja.

Suradnik u provedbi programa je Udruga roditelja "Korak po korak".

Zadaće:

- dječju ranjivost i podložnost nasilju smanjiti informiranjem njih i njihove zajednice kako bi na sve načine mogli i znali identificirati i spriječiti svaki oblik zlostavljanja
- poučiti djecu o njihovim pravima i razviti učinkovit sustav potpore djeci
- naučiti ih efikasnim strategijama obrane od zlostavljanja: sigurnom nastupu, zalaganju za sebe, vještinama samoobrane i samozaštite
- educirati odrasle o važnosti osposobljavanja djece u mnogim područjima njihovog života
- navikavati odrasle da shvate važnost ovog programa, njegovu djelotvornost i svoju ulogu u njemu i prevenciji zlostavljanja djece
- pružiti odraslima (i primjenjivati) informacije vezane uz zakonske obveze o prijavljivanju zlostavljanja djece
- poučiti odrasle kako mogu prepoznati zlostavljanu djecu i kako im mogu učinkovito pomoći.

Način ostvarivanja programa:

Program (edukacija) prevencije zlostavljanja djece, odvija se u tri koraka:

1. Stručno osposobljavanje i usavršavanje:
  - odgojitelja (upute za rad - stručni aktivni).
2. Upućivanje roditelja u program (roditeljski sastanak).
3. Rad sa djecom:
  - aktivnosti - pripremni dio po skupinama (odgojitelji)
  - radionice (CAP pomagači)
  - razgovor nakon radionica (CAP pomagači)
  - završne aktivnosti nakon radionica (odgojitelji, roditelji).

Osnovni program provoditi će se na područnim objektima Trga Ivana Kukuljevića 3 (2 odgojna skupine), Trga Ivana Kukuljevića 6 (2 odgojne skupine) i Trga Ivana Kukuljevića 13 (2 odgojne skupine). Radionice s djecom odvijati će se u dvorani na Trgu Ivana Kukuljevića 4, u vremenu od 13.00 – 14.00 sati i od 14.00 – 15.00 sati, utorkom, srijedom i četvrtkom (9 dana, svaki dan po 2 radionice).

Vremenik aktivnosti programa:

Od rujna 2019. godine do svibnja 2020. godine. CAP pomagači će radionice sa djecom provoditi prema rasporedu u ožujku (za svaku skupinu tri radionice, tri dana za redom, po 40 minuta).

Način vrednovanja programa:

Primjena ankete za odgojitelje, djelatnike i roditelje, kojom se procjenjuje: pripremljenost voditelja, novost teme, zanimljivost sadržaja, primjenjivost sadržaja i opća ocjena radionice. Ishodi razgovora CAP-ovih pomagača sa djecom po završetku radionica. Supervizija Udruge „Korak po korak“, valorizacija provedenih radionica, portfolio skupine sa aktivnostima CAP programa.

Indikatori postignuća:

Poznavanje svojih i poštivanje tuđih prava. Naučene vještine kojima znaju obraniti svoja prava i time sami sebe zaštititi u opasnim situacijama. Traženje pomoći i podrške od druge djece i odraslih. Povjeravanje odraslim osobama od povjerenja. Savladane i usvojene

strategije i mehanizmi zaštite i samozaštite. Zdrav odnos odraslih i djece temeljen na otvorenoj komunikaciji, povjerenju, poštovanju i ljubavi.

3.3.4. PROGRAM „DJECA U PRIRODI“ - GRAD MLADIH - GRANEŠINA

Cilj:

Kroz višednevni boravak djece u prirodnom, poticajnom i zaštićenom okruženju, te putem neposrednih iskustava u prirodi, potaknuti na istraživanje, suradničko učenje, međusobno pomaganje te stjecanje pozitivnog stava i razvijanje pravilnog odnosa i ponašanja u životu zajednice i u prirodi.

Namjena programa:

Program je namijenjen djeci u 6 godini života (skupine pred polazak u školu: Autić, Konjić, Jabuka, Balončić, Cvjetić, Medvjedić, 23 djece iz odgojne skupine Tigrić i 2 djece iz odgojne skupine Sat). Provodi se uz dobrovoljnu suglasnost roditelja o sudjelovanju njihovog djeteta u programu. Cjeloviti program realizira se u petodnevnim vremenskim intervalima (od ponedjeljka do petka), u unaprijed dogovorenim terminima s Gradskim uredom za obrazovanje - podrazumijeva i prijevoz djece iz vrtića u Grad mladih i povratak u vrtić.

Nositelji programa:

Program „Djeca u prirodi“ - Grad mladih u Granešini, ostvaruje se na temelju Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zagreba za 2019. godinu, kojega je donijela Gradska skupština Grada Zagreba 21.12. 2017. odlukom Skupštine Grada Zagreba, u okviru Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i naobrazbi, te skrbi o djeci predškolske dobi Grada Zagreba. Nadležnost nad njegovom provedbom ima Gradski ured za obrazovanje. Program je verificiran od Ministarstva znanosti i obrazovanja. Neposredno izvođenje programa s djecom realiziraju naši odgojitelji, pedagog, ravnatelj, te zdravstvena voditeljica, uz podršku i koordinaciju stručne voditeljice i animatorica iz Grada mladih.

Zadaće:

- senzibiliziranje djece za promoviranje i življenje humanih vrijednosti i promicanje ekološke osjetljivosti u svakodnevnom vrtićkom i obiteljskom okruženju

- podržati i pomoći djetetu u procesu emocionalnog odvajanja od roditeljskog doma, stvarajući ozračje koje omogućuje uspostavljanje novih emocionalno-socijalnih veza i odnosa
- poticati uspostavljanje kvalitetne komunikacije i razvijanje socijalizacije u interakciji s djecom drugih odgojnih skupina i vrtića
- omogućiti zadovoljavanje bio psihosocijalne potrebe djeteta za kretanjem, boravkom i igrom u prirodi te jačanjem otpornosti organizma na promjenjive vremenske uvjete (sportsko-rekreativne aktivnosti kroz šetnje, vježbanje, grupne igre....)
- poticati aktivno sudjelovanje djece u raznovrsnim aktivnostima odgojno-obrazovnog procesa koja se provode kroz kabinetske programe i u neposrednom prirodnom okruženju (rješavanje problema usmjerenih na rješavanje učenih eko – problema u okolišu – uviđanjem, pretpostavljanjem, provjeravanjem, međusobnom razmjenom iskustava, istraživanjem, eksperimentiranjem..., promatranje životinja, orijentacija u prostoru, proučavanje vremena...).

Način ostvarivanja programa:

Program „Djeca u prirodi“ koncipiran je na način da djeca u neposrednom kontaktu sa prirodom, aktivnim istraživanjem i učenjem u suradnji sa drugom djecom i odraslima steknu vrijedna iskustva i znanja iz ekologije. Program je u skladu s programom odgojnih skupina u matičnom vrtiću (projekata), a u okviru odgoja i obrazovanja za okoliš i održivi razvoj. Orijehtacijske je prirode i prilagođava se potrebama djece, njihovim interesima i sposobnostima, te vremenskim i organizacijskim uvjetima u Gradu mladih. Djeca su smještena u uređene „kućice“, paviljone, koji su predviđeni za istovremeni smještaj 20 - 25 djece. Sa svakom odgojnom skupinom idu dvije odgojiteljice, a u posebnim slučajevima (djeca sa PP) ide i dodatni odgojitelj, a po potrebi i član stručnog tima. Za vrijeme boravka u Gradu mladih osigurani su osnovni uvjeti za kvalitetan i siguran boravak djece. Promišljeno se pripremaju i koriste raznovrsni materijali i adekvatna sredstva u edukativnim kabinetima. Svakodnevno se održavaju kontakti sa matičnim vrtićem i roditeljima u razmjeni informacija o djeci.

Vremenik aktivnosti programa:

- od 02.12.2019. – 06.12.2019. godine, za odgojne skupine: Cvjetić, Medvjedić i 3 djece iz odgojne skupine Tigrić

- od 24.02.2020. – 28.02.2020. godine, za odgojne skupine: Autić i Konjić
- od 04.04.2020. - 10.04.2020. godine, za odgojne skupine: Jabuka i balončić i 2 djece iz odgojne skupine Sat

Način vrednovanja:

Praćenje interesa, aktivnosti i potreba djece od strane odgojitelja i stručnih suradnika. Putem dnevnika zapažanja i ostale pedagoške dokumentacije.

Financiranje programa:

Financiranje snosi Gradski ured za obrazovanje. Roditelji participiraju iznosom od 225 kuna, a ako dijete ide drugi puta, roditelji participiraju iznosom od 550 kuna (pokriivanje troškova nabave potrošnog materijala) i ako dijete nije prijavljeno na Grad Zagreb.

Indikatori postignuća:

Velika zainteresiranost roditelja i djece za uključivanjem u program. Zdrava i zadovoljna djeca pri povratku iz Grada mladih - želja za ponovnim boravkom. Stečena nova prijateljstva. Veća samostalnost i opća psihomotorna spremnost djece. Kreativni izričaj djece putem prirodnih materijala sakupljenih i upotrijebljenih u Gradu mladih.

3.4. POSEBNI KRAĆI PROGRAMI IZVAN REDOVITOG PROGRAMA

3.4.1. PROGRAMI U ORGANIZACIJI VANJSKIH SURADNIKA

Cilj:

Ponuditi okruženje u kojem će dijete maksimalno razviti svoje potencijale, steći nova znanja, vještine i navike, te poboljšati fizičku kondiciju i zdravlje općenito.

Namjena programa:

Programi su namijenjeni djeci našeg vrtića u dobi od 4 – 7 godine života.

Nositelji programa, educirani voditelji:

- Mala škola nogometa „Bubamara“
- "Mali sportaši"

- Športsko društvo „Popeye“
- Mala škola sporta "Olimpic baby GYM"
- Udruga za promicanje engleskog jezika "SPIKA".

Zadaće:

- razvoj psihomotornih sposobnosti u složenim vještinama
- razvoj socijalne interakcije i socijalnih vještina
- razvoj samopotvrđivanja djece i stjecanje svijesti o osobnim sposobnostima
- razvoj djetetovih senzornih sposobnosti s naglaskom na razvoj jezičnih sposobnosti
- poticanje stvaralačkog okruženja s drugom djecom u zajedničkim aktivnostima uz upotrebu engleskog jezika
- poticati kod djece stvaralačke osobine kroz pokret.

Način ostvarivanja programa:

Programi se realiziraju nakon boravka djece u redovnom programu. Provode ih vanjski suradnici, posebno educirani za program kojeg realiziraju. Svi programi verificirani su od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Vremenik aktivnosti programa:

Program se ostvaruje prema rasporedu dva puta tjedno po 45 minuta.

Financiranje:

Programe (organizatorima pojedinog programa) financiraju roditelji korisnici. Organizator programa DV „Sunčana“ uplaćuje naknadu za korištenje prostora. Visinu naknade utvrđuje odlukom Upravno vijeće D V „Sunčana“ uz suglasnost Gradskog ureda za obrazovanje.

Indikatori postignuća:

Zdrava i zadovoljna djeca dobre psihofizičke ravnoteže, sa usvojenim osnovnim normama sportskog ponašanja (poštivanje pravila, timski rad, zdrav natjecateljski duh).

Komunikacija na engleskom jeziku u svakodnevnim životnim i igrovnim situacijama

4. PROJEKTI RAD DJECE, RODITELJA I ODGOJITELJA

Cilj:

Radom na projektu pomoći djeci da prodube razumijevanje vlastitog iskustva i okoline koja ih okružuje, putem integriranog učenja koji naglašava aktivnu participaciju djece, te potiče razvoj ne samo znanja i vještina, nego i emocionalne, moralne i estetske senzibilnosti djece.

Namjena:

Projekti će se provoditi po izboru i dobrovoljnom odlukom odgojitelja, djece i roditelja sa djecom od 3 do 7 godine života u odgojnim skupinama koje iskazuju afinitet za ovu vrstu odgojno-obrazovnog rada. Odgojitelji sami odlučuju da li će projekt raditi samo sa svojom odgojnom skupinom ili timski sa drugom odgojnom skupinom/skupinama na nivou vrtića ili sa nekim drugim vanjskim suradnicima u zajedničkom projektu.

Dječji vrtić „Sunčana“ od svog osnivanja bavi se timskim radom djece, roditelja, odgojitelja i vanjskih suradnika na raznim projektima. Ovakvim pristupom i partnerskom suradnjom osigurano je njihovo uspješno provođenje. Aktivnosti projekata integrirana su u sva odgojna područja. Radom na projektima nastojimo da se djeca osjećaju uspješnim, osvještavaju svoj identitet i sposobnosti, da se afirmiraju među vršnjacima i odraslima, da istražuju i promišljaju o rješavanju problema na različite načine ali sukonstruktivistički. Kroz projekte potičemo dječju znatiželju i potrebu za aktivnim, multisenzoričkim istraživanjem i upoznavanjem svijeta u kojem žive. Izbor teme i naslova pojedinog projekta temeljen je prema interesima i potrebama djece, zajedničkim dogovorom.

U izradi Plana i programa uz odgojitelje sudjeluju djeca, roditelji i pedagog, koji su uključeni u sve etape njegove provedbe. Cjelokupan rad na projektu odgojitelji dokumentiraju u poseban portfolio. Tijekom godine ostvaruju se timske refleksije o svim dijelovima provođenja projekta (timsko planiranje četvrtkom, tromjesečna valorizacija i planiranje, polugodišnje izvješće i prezentacija realiziranih aktivnosti na kraju godine, izložba dječjih i roditeljskih uradaka). Gotov projekt prezentira se djeci, roditeljima na roditeljskim sastancima, a odgojiteljima na stručnim aktivima, odgojiteljskim vijećima. Za lokalnu zajednicu projekte izlažemo u prostoru gradske knjižnice „Špansko-sjever“. Projekte promoviramo člancima u raznim pedagoškim i ostalim časopisima, drugim vrtićima, županijskoj i državnoj smotri projekta iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, šaljemo na razne natječaje....

Zadaće:

- zadovoljiti osnovne potrebe osiguravajući osobnu, emocionalnu i tjelesnu dobrobit djece kroz subjektivan osjećaj zdravlja i zadovoljstva
- ostvarivanje fleksibilnog odgojno-obrazovnog pristupa kojim se omogućuje zadovoljenje svih potreba djece i razvoja kompetencija kroz igru i druge aktivnosti koje omogućuju istraživanje i učenje uporabom svih osjetila
- omogućiti djeci mogućnosti iznošenja vlastitog mišljenja, slušanja drugog, sudjelovanja u donošenju odluka, učenja demokracije i sudjelovanja u životu grupe
- brigom za druge, za odnose i materijalnu sredinu kod djece razvijati društveno odgovorno ponašanje
- promicanje primjene strategija timskog i projektnog rada kao vrlo učinkovitih strategija interakcijskog učenja koje potiču djecu na iskazivanje inicijative, pospješuju razinu njihove uključenosti i razvijanje poželjnih komunikacijskih vještina.

Ovogodišnji projekti:

1. „Imam pravo na školu“ – odgojna skupina Cvjetić, odgojitelj Ana Ljubić i voditelj projekta Vesna Ivić Hercigonja, odgojitelj mentor
2. „Mali čuvari prirode“ – odgojna skupina Tigrić, odgojiteljice, Suzana Holzinger i Mirela Ciprijanović, te voditelj projekta Ivančica Žeravica, odgojitelj savjetnik
3. „Veliki lov na biljke“ – sve odgojne skupine, koordinator Maja Sopka Glesinger, odgojitelj mentor
4. „Večer matematike“ – svih 13 odgojnih skupina sa područnih objekata i odgojna skupina Tigrić iz centralnog objekta

Vrijeme provedbe:

Trajanje projekata ovisiti će o interesu sudionika, te zadanim rokovima od strane vanjskih suradnika.

Indikatori postignuća:

Usvojenost znanja i navika djece važnih za očuvanje osobnog zdravlja i zdravlja njihov okoline, te temeljnih principa održivosti. Bolja komunikacija i suradnja djece i odgojitelja unutar skupine i sa drugim skupinama. Obogaćeno prostorno-materijalno okruženje. Doprinos projekata promjenama koje utječu na kvalitetu života i cjelokupnog ozračja u vrtiću i obiteljskom okruženju. Veliko uključivanje i djelotvoran doprinos roditelja. Korištenje

projekata u odgojno-obrazovnom radu drugih odgojnih skupina – razmjena. Ojačan timski rad. Stručna i kompetentna prezentacija postignuća u i van vrtića. Buduća zainteresiranost odgojitelja za rad na projektima. Razmjena novih znanja i iskustava odgojitelja i pedagoga sa vanjskim suradnicima, te uzajamna potpora i unapređenje suradnje.

5. PROFESIONALNI RAZVOJ STRUČNIH DJELATNIKA

Kontinuirano usavršavanje svih stručnjaka u odgojno obrazovnom procesu DV „Sunčana“ važan je dio vrtićkog kurikulumu i strukture samog vrtića.

Osim zakonskih i programskih odrednica važnost ovog segmenta i potreba trajnog profesionalnog rasta i razvoja proizlazi:

- iz činjenice da je društveni kontekst, koji definira sliku o djetetu i djetinjstvu promjenjiva kategorija
- iz brojnih novih, sve složenijih okolnosti u kojima se razvoj i odgoj ostvaruju, a koje nameće suvremeni društveni kontekst
- iz pluralizma odgojnih teorija, koncepcija
- iz jasno formiranog i opće prihvaćenog stava u DV „Sunčana“ kako je profesionalni razvoj vrtićkih stručnjaka pokretač i najснаžnija garancija razvoja učinkovite prakse vrtića.

Temeljni pristup je poimanje stručnog usavršavanja kao sastavnog dijela procesa cjeloživotnog učenja svakog stručnjaka u vrtiću, koji se naslanja na njegovo inicijalno (formalno) obrazovanje i predstavlja početak razvoja i usavršavanje profesionalnih vještina. Prije svega vještina za bolje prepoznavanje, razumijevanje i unapređivanje odgojno obrazovne prakse.

Cilj:

Kontinuirano razvijati sustav potpore profesionalnom razvoju vrtićkih stručnih radnika, a time i razvoju vrtićkog kurikulumu i učinkovite odgojne prakse.

Svrha:

Stalni rast, otvaranje novih perspektiva - traganje za kvalitetnijim načinima:

a) razumijevanja i prihvaćanja:

- djeteta, djetinjstva, obitelji...
- ljudskih, posebice dječjih jednakosti i različitosti (osobnosti, potencijala, realnih mogućnosti, potreba i prava...)

- odgojne prakse (osobne, vrtićke, profesionalne) i djelatnosti
- šireg i užeg društvenog konteksta
- različitosti odgojnih teorija
- procesa promjene (osobne, vrtićke, profesionalne)
- pedagoškog potencijala dokumentiranja odgojno obrazovnog procesa i procesa profesionalnog razvoja.

b) promišljenog i svrhovitog djelovanja:

- istraživanje i otkrivanje/ upoznavanje vlastite „teorije u akciji“
- provjeravanje utjecaja na neposredne korisnike (dijete /roditelje) i odgojno obrazovni proces u skupini i vrtiću - reflektivne (samo)analize/sinteze
- (pre)oblikovanje i (re)definiranje, nadograđivanje, postupno mijenjanje...osobnih/vrtićkih teorija i prakse
- razvijanje navike pravovremenog dokumentiranja i kompetencija za suvremenije načine bilježenja, interpretiranja i prezentiranja procesa.

c) harmoniziranje odnosa podjele i preuzimanja odgovornosti za:

- inicijativu/odlučivanje
- djelovanje/aktivitet
- postignute rezultate.

Strategije:

Primjena različitih oblika rada koji njeguju kulturu dijaloga, aktivnog slušanja te ostalih oblika kvalitetne dvosmjerne komunikacije (diskusije, rasprave...) i omogućuju različitu razinu uključenosti pojedinaca/sudionika:

- stručne konzultacije, plenarna predavanja, radionice, seminari ...
- projektni, istraživački, timski rad
- stručna literatura, periodika, dječja književnost...

Različite razine i tipovi organizacije (konkretizacija u Godišnjem planu za tekuću godinu):

U ustanovi:

1. Individualno stručno usavršavanje

- proces autonomnog, pretežno samostalnog odabira tematike i načina planiranja, provedbe i dokumentiranja osobne i profesionalne promjene

- korištenje stručne literature i ostalih izvora znanja
- korištenje suradničkih potencijala i resursa
- formiranje i ažuriranje profesionalnog „portfolia“.

2. Kolektivno- ravnopravno participiranje svih stručnih radnika u promišljanju, odabiru i utvrđivanju tematike, planiranju, pripremanju i realizaciji pojedinih dionica

- periodični, timski i sastanci
- radni dogovori
- interni stručni aktivni i radionice
- sjednice OV.

Izvan ustanove, u organizaciji srodnih društvenih institucija i ustanova – multidisciplinarno:

- primjereno aktualnoj problematici, iskazanim stručnim interesima stručnih radnika te aktualnoj ponudi konkretnih institucija, razvojnih centara, udruga...
- (do)školovanje,
- specifične edukacije
- stručni aktivni
- seminari
- sastanci
- tribine...

Napredovanje u struci

Na temelju čl. 14 i čl. 2 Pravilnika o načinu i uvjetima napredovanja u struci i promicanju u položajna zvanja, odgojitelji i stručni suradnici mogu napredovati i stjecati položajna zvanja: odgojitelj mentor, odgojitelj savjetnik, stručni suradnik mentor, stručni suradnik savjetnik.

Provođenje vrtićkih programa

- uvođenja početnika u samostalan rad, ostvarivanje pripravničkog staža i polaganja stručnog ispita odgojitelja i stručnih suradnika
- obavljanje stručno-pedagoške prakse studenata sveučilišnog preddiplomskog studija ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Promoviranje postignuća, prikazi dobre prakse (osobne, vrtićke).

DOBROBIT STRUČNOG USAVRŠAVANJA U ODNOSU:

Na stručnjaka:

Prilike za:

- maksimaliziranje svojih potencijala-maksimalno iskazivanje sebe/autentično djelovanje unutar veće strukture (skupina-vrtić-djelatnost)
- osnaživanje u odnosu na slabe strane
- uvježbavanje i razvoj brojnih:
  - a) profesionalnih vještina (slušanje, gledanje, propitivanje, postavljanje i prihvaćanje promjena kao stručnih izazova, samoevaluacije, kritičke analize i (samo) refleksije, i divergentnog mišljenja, odgovornost, raznovrsnih načina dokumentiranja, interpretiranja i prezentiranja..)
  - b) specifičnih kompetencija (socijalnih, emocionalnih, komunikacijskih, organizacijskih, istraživačkih, timskog djelovanja...)
  - c) kvalitetnije povezivanje s djetetom i njegovom obitelji
  - d) kvalitetnije povezivanje sa sustručnjacima i razvijanje osjećaja pripadnosti (skupina-tim-vrtić).

Na dijete:

- kvalitetniji uvjeti za zadovoljenje svih potreba/autentičan cjelovit razvoj
- kvalitetnije interakcije
- osnaživanje međusobne privrženosti, prihvaćanje različitosti
- dosljedna zaštita djetetovih općih i specifičnih prava
- harmoniziranje odgojnih utjecaja
- individualiziranje.

Na obitelj:

- harmoniziranje odgojnih utjecaja - međusobno prihvaćanje, poštovanje i uvažavanje,
- objektiviziranje slike o djetetu
- pridonosi jačanju roditeljskih kompetencija
- kvalitetnije i svrhovitije interakcije
- kvalitetnija komunikacija.

6. OSIGURANJE KVALITETE REALIZACIJE KURIKULUMA

Od velikog utjecaja na postizanje kvalitete u ustanovama za rani odgoj je kontinuiran rad svih zaposlenika, usklađenost djelovanja i partnerskog odnosa roditelja, vrtića i uključivanje šire zajednice u život DV „Sunčana“. Pojam kvalitete odnosi se na stalnu mijenu koja sa sobom donosi dinamičnost i nadogradnju. Vrtić je zajednica u kojoj dijete kroz igru uči istražuje, razumije i uvažava svoje potrebe, a da pri tome ne ugrozi potrebe i prava drugih. Polazeći od potreba djeteta da istraživanjem i proučavanjem, usvaja i uči, te primjenjuje naučeno, potrebno je osigurati prostorne, materijalne, sigurnosne i zdravstveno- higijenske uvjete i ozračje koje će utjecati na cjelovit razvoj djeteta i osigurati jednake mogućnosti razvoja svoj djeci. Odrednica postizanja kvalitete u provedbi odgojno-obrazovnog rada je suvremeno shvaćanje djeteta i djetinjstva, koji polazi od stajališta da je pravovremeno odgovaranje na potrebe djeteta, temelj razvoja djeteta sa svim njegovim potencijalima. Za kvalitetno prostorno, materijalno, i vremensko okruženje potrebna je: organizacija prostora koji je funkcionalan, siguran i optimalno usklađen sa propisanim zdravstvenim standardima.

U centralnom objektu polivalentni prostori su oblikovani na način da omogućuju:

- korištenje prostora i ponuđenog materijala za provođenje aktivnosti odgojno obrazovnog procesa tijekom dana
- razvoj individualnih potencijala djeteta
- provođenje tjelesnih aktivnosti djece
- mogućnost korištenja prostora i ponuđenog materijala za dijete i roditelja prilikom dolaska u vrtić i po odlasku iz vrtića
- održavanje edukativnih skupova za djelatnike vrtića i skupove organiziranih od vanjskih subjekata
- održavanje prigodnih programa za roditelje i vanjske suradnike
- provedbu kraćih programa za djecu polaznike vrtića organiziranih od vanjskih suradnika.

U područnim objektima prostorno – materijalno okruženje omogućuje:

- međusobnu komunikaciju i interakciju djece unutar cjelokupnog prostora („otvorena vrata“ vrtića)
- veliki izbor materijala i aktivnosti sukladan djetetovim interesima, sklonostima i kompetencijama
- provedbu kraćih programa za djecu polaznike vrtića organiziranih od vanjskih suradnika
- organizaciju i provođenje svakodnevnog boravka na zraku primjereno prostornim

mogućnostima.

Poimanje vrtića kao zajednice subjekta koji uče, koji su u stalnim istraživanjima i promišljanjima, zahtjeva kontinuirano vrednovanje usmjereno na preispitivanje, razumijevanje i usavršavanje odgojno-obrazovnog procesa. Prema tome nužno je analizirati postojeću odgojno-obrazovnu praksu, isticati njezine pozitivne strane i uočavati i unapređivati njezine nedostatke. Osobito je važno osnaživanje svih djelatnika u osvješćivanju važnosti i nužnosti samovrednovanja, jer ono je smjernica prema mijenjanju pojedinca i sredine u kojoj on djeluje. Proces vrednovanja i samovrednovanja predstavlja niz procesa sustavnog i kontinuiranog praćenja, analiziranja i procjenjivanja kvalitete rada ustanove. To je utvrđivanje trenutnog stanja, otkrivanje dobre prakse, ali i problema, određivanje i definiranje prioriternih zadaća, iznalaženje mogućnosti rješavanja problema i samim time sveobuhvatno unapređivanje odgojnog obrazovnog procesa. Odgovornost za kvalitetu provođenja odgojno - obrazovnog procesa odnosi se na stvaranje uvjeta za cjelovit i skladan razvoj djetetove osobnosti, postizanju kvalitete. Područje kurikuluma i odgojno obrazovnog procesa važno je svim sudionicima procesa počevši od djeteta koje je u centru procesa, odgojiteljima kao provoditeljima odgojno obrazovnog procesa, ostalim djelatnicima koji u svakodnevnom neposrednom radu promišljaju načine ostvarivanja i učinkovitosti procesa, ravnatelju kao voditelju ustanove te roditeljima djece koja stječu znanja i vještine potrebne za život. Rad na osiguravanju kvalitete kroz unapređivanje procesa praćenja, procjenjivanja i dokumentiranja razvoja djece:

U odnosu na dijete:

- stimuliranje pojedinih aspekata djetetovog razvoja ciljanim zadaćama i poticajima
- intenziviranje razvoja djetetovih potencijala
- podržavanje razvoja pozitivne slike o sebi
- fleksibilnost pristupa u provedbi svih segmenta odgojno-obrazovnog procesa poštujući potrebe djeteta kao pojedinca.

U odnosu na odgojitelje:

- prepoznavanje individualnih potreba djece i rad na razvoju prepoznatih sposobnosti
- timski rad na planiranju razvojnih zadaća na individualnoj i grupnoj razini te promišljanje razvojno primjerenog konteksta koji potiče razvoj potencijala djeteta
- razvijene komunikacijske vještine potrebne u radu s djecom ali i drugim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa i roditeljima

- dokumentiranje djetetovog postignuća i procjenjivanje razvojnog nivoa
- educiranost za raznovrsne načine i stilove u učenju
- partnerstvo s obitelji i zajednicom
- inkluzija različitosti i demokratskih vrijednosti.

U odnosu na roditelje:

- jačanje roditeljske kompetencije sudjelovanjem u praćenju i procjeni razvoja djeteta
- osvještavanje roditelja o važnosti primjerenih poticaja u razdoblju intenzivnog djetetovog rasta i razvoja te rane intervencije kod uočenih odgojnih i razvojnih odstupanja
- aktivno sudjelovanje i uključivanje roditelja u provedbu odgojno –obrazovnog procesa.

U odnosu na ostale sudionike odgojno-obrazovnog procesa:

- pravovremena i profesionalna komunikacija u svakodnevnom radu
- kvaliteta međuljudskih odnosa koja pridonosi i podržava ozračje koje pridonosi kvalitetnom provođenju procesa.

Načini praćenja, evaluiranja i dokumentiranja:

Kvalitetnu ustanovu za rani odgoj karakteriziraju kvalitetni odnosi na svim razinama, čije je načelo prihvaćanje razumijevanje svakog pojedinca. Kvaliteta provođenja procesa ovisi o kvaliteti odnosa u svim segmentima odgojno-obrazovnog procesa, što rezultira prihvaćanju i razvoju svakog djeteta sukladno njegovim potencijalima. Procjena razine provedbe svih segmenata odgojno obrazovnog rada provodit će se primjenom protokola s definiranim standardima kvalitete, procjenom razvojnog statusa djeteta, te praćenjem razvoja temeljnih kompetencija kroz primjenu različitih oblika dokumentiranja (protokoli za praćenje postignuća djece, foto i video zapisi, individualne mape razvoja, evaluacijski upitnici za odgojitelje i ostale zaposlenike, ankete za roditelje). Odgovornost i moć u ustanovi za rani odgoj i obrazovanje raspodijeljena je na sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa, koji postaju odgovorni za njezino ukupno djelovanje i kvalitetu.

7. DOKUMENTIRANJE, VREDNOVANJE I SAMOVREDNOVANJE POSTIGNUĆA

Da bi uspjeli provesti kvalitetno promatranje i bolje razumijevanja djeteta te osigurati kvalitetnu potporu njegovom razvoju neophodno je provesti sustavno prikupljanje dokumentacije, tj. dokumentiranje. U planiranju kurikuluma posebno je važno praćenje, promatranje i razumijevanje djece, kao i dokumentiranje njihovih aktivnosti. Sama provedba dokumentiranja pridonosi kreiranju kulturne uključenosti i dijaloga između svih dionika vrtića. Ono omogućuje odgojiteljima da bolje razumiju djecu u odgojno obrazovnom procesu, zatim razumijevanje kvalitete okruženja za učenje kao i kvalitetu njihovog ukupnog rada. Dokumentiranje možemo shvatiti kao direktnu potporu odgoja i obrazovanja sve djece sukladno njihovim individualnim i razvojnim mogućnostima, kognitivnim strategijama i drugim posebnostima. Omogućava praćenje i razumijevanje tijeka svih aktivnosti koje se provode u odgojno obrazovnom radu i podršku njegovom razvoju. Dokumentiranje ćemo provoditi kroz različite oblike: pisane anegdotske bilješke, dnevnike, razne oblike transkripta razgovora, dječje likovne radove, grafičke prikaze i makete, audio i video zapise, protokole praćenja, provedene ankete i dr.

Dokumentiranje i vrednovanja rada i postignuća vršiti ćemo radi:

- procjene ishoda učenja i kompetencija djece
- prilagodbu i oblikovanje kurikuluma
- provedbe partnerstva s roditeljima i komunikacijom i suradnjom sa širom socijalnom zajednicom.

Provoditi konstantnu procjenu postignuća i razvoja kompetencija kod djece kroz:

- vizualizaciju djetetovog razvoja i njegove sposobnosti učenja
- poticanjem odgojitelja boljem razumijevanju djece u procesu odgoja i obrazovanja te razvoju razine postignutih kompetencija
- praćenje, slušanje i razumijevanje djeteta te podržavanje procesa njegovog odgoja i obrazovanja
- stalno praćenje djece radi stvaranja cjelovite slike o njegovim interesima, aktivnostima, mogućnostima i sposobnostima
- razvoj partnerstva s roditeljima i suradnjom i komunikacijom sa širom socijalnom zajednicom
- mogućnost posredovanja i sudjelovanja roditelja i skrbnika u različitim dijelovima odgojno-

obrazovnog procesa.

Sve gore navedeno će nam omogućiti bolje razumijevanje i djelovanje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u cjelini.

OBLICI DOKUMENTIRANJA

Dokumentiranje aktivnosti djece pomoću:

- formiranja individualnih portfolia sa dokumentacijom za svako dijete (praćenje i bilježenje postignuća djece u provedbi aktivnosti i raznim područjima učenja, arhiviranja foto, audio i video zapisa)
- radova djece –individualni i zajednički (slike, crteži, plakati, razni pisani radovi djece povezane s simbolima, grafikonima, izričaji glazbom, izričaji pokretom, pisma i knjige koju su izradila djeca)
- samorefleksija djece (različiti uradci, prikazi, grafičke prezentacije, snimke razgovora, plakati foto i video snimke)
- opservacije postignuća djece (praćenje postignuća i sposobnosti djece, anegdotske bilješke, foto i video zapisi)

Individualni i grupni portofolio (dokumentacija o različitim aspektima okruženja, iskustvima i aktivnostima djece, različitim socijalnim interakcijama djece, različiti oblici suradnje s drugim čimbenicima).

Dokumentiranje aktivnosti odgojitelja pomoću:

- bilješke odgojitelja, stručnih suradnika i roditelja
- samorefleksije i zajedničke refleksije svih dionika u vrtiću o:
- kvaliteti provedbe intervencija odgojitelja u odgojno-obrazovnom procesu
- kvaliteti različitih aspekata i cjeline odgojno-obrazovnog procesa
- kvaliteti suradnje s roditeljima
- kvaliteti suradnje s članovima stručnog tima i drugim čimbenicima
- snimke razgovora
- foto i video snimke
- anegdotske bilješke.

U kurikulumu vrtića djeca su jednako vrijedni i ravnopravni sudionici u procesu zajedničkog učenja s drugom djecom i odraslima. Organizacija odgojno-obrazovnog procesa poštuje prava i promovira individualne slobode djeteta, pogoduje razvoju onih kvaliteta koje su nužne za njegov slobodan, aktivan, kreativan i odgovoran život u sadašnjosti i budućnosti. Područje

kurikuluma i odgojno-obrazovnog procesa važno je svim ključnim sudionicima procesa: ravnatelju kao voditelju ustanove, odgojiteljima, stručnim suradnicima i ostalim djelatnicima u svakodnevnom neposrednom radu i promišljanju kvalitete i roditeljima čija djeca svakodnevnim življenjem u ustanovi razvijaju svoje kompetencije.